

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
EVGENI TANCHEV
της 27ης Φεβρουαρίου 2020¹

Υπόθεση C-897/19 PPU

**I. N.,
παρισταμένης της:
Ρωσικής Ομοσπονδίας**

[αίτηση του Vrhovni sud (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Κροατία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Συμφωνία ΕΟΧ και ελευθερία λήψης υπηρεσιών – Αμοιβαία εμπιστοσύνη και κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου – Κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ και συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν – Αίτηση από τρίτο κράτος προς κράτος μέλος για την έκδοση πολίτη της ΕΖΕΣ – Χορήγηση ασύλου πριν από την απόκτηση της ιθαγένειας του κράτους της ΕΖΕΣ σε πολίτη κράτους του ΕΟΧ για τον οποίο έχει υποβληθεί αίτηση εκδόσεως λόγω κινδύνου έκθεσης σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και μη δίκαιη ποινική διαδικασία σε περίπτωση επαναπροωθήσεως στο αιτούν τρίτο κράτος – Σύλληψη και κράτηση από κράτος μέλος της Ένωσης με σκοπό την έκδοση πολίτη κράτους του ΕΟΧ για δίωξη αυτού για τα ίδια αδικήματα που εξετάστηκαν στο πλαίσιο διαδικασίας ασύλου στο κράτος της ΕΖΕΣ – Διάκριση λόγω ιθαγένειας στο πλαίσιο της εκδόσεως – Διεθνής συμφωνία μεταξύ, αφενός, της Ένωσης και, αφετέρου, της Ισλανδίας και της Νορβηγίας για τη διαδικασία παράδοσης και τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Ζήτημα του κατά πόσον το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να ενημερώσει το κράτος μέλος του ΕΟΧ περί της αιτήσεως εκδόσεως του τρίτου κράτους – Ζήτημα του κατά πόσον κράτος μέλος της Ένωσης υποχρεούται να παραδώσει πολίτη κράτους του ΕΟΧ στο κράτος καταγωγής του αντί να συμμορφωθεί με την υποβληθείσα από τρίτο κράτος αίτηση εκδόσεως – Απόφαση Petruhhin του Δικαστηρίου – Κίνδυνος ατιμωρησίας – Άρθρα 4, 19 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων»

1. Ο I. N. είναι υπήκοος της Ρωσικής Ομοσπονδίας (στο εξής: Ρωσία), ο οποίος απέκτησε επίσης την ιθαγένεια της Δημοκρατίας της Ισλανδίας (στο εξής: Ισλανδία) στις 19 Ιουνίου 2019, αφού του χορηγήθηκε άσυλο ως πρόσφυγα στη χώρα αυτή στις 8 Ιουνίου 2015. Στις 30 Ιουνίου 2019, συνελήφθη από τις κροατικές αρχές ενώ ήταν σε διακοπές, καθώς διέσχιζε με λεωφορείο μαζί με την οικογένειά του τα σύνορα μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και της Σλοβενίας, και εξακολουθεί να τελεί υπό κράτηση. Η σύλληψη πραγματοποιήθηκε δυνάμει διεθνούς εντάλματος σύλληψης το οποίο εξέδωσε στις 20 Μαΐου 2015 το γραφείο της Ιντερπόλ στη Μόσχα.

2. Η Ρωσία ζητεί από την Κροατία την έκδοση του I. N. λόγω κατηγοριών περί δωροδοκίας και υποστηρίζεται από τον γενικό εισαγγελέα της Κροατίας, ο οποίος και την εκπροσωπεί (στο εξής: γενικός εισαγγελέας). Το κροατικό Σύνταγμα απαγορεύει την έκδοση υπηκόων της Κροατίας, όχι όμως αλλοδαπών, όπως ο I. N., όταν μεταξύ του κράτους αυτού και άλλου κράτους, όπως, εν προκειμένω, η Ρωσία, δεν έχει συναφθεί συμφωνία σχετικά με την έκδοση. Ο γενικός εισαγγελέας υποστηρίζει ότι, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, το δίκαιο της Ένωσης δεν αποκλείει μια τέτοια περίπτωση.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

3. Η Ισλανδία ζητεί την ασφαλή μετάβαση του I. N. στην Ισλανδία, καθόσον η διαδικασία που έχει κινηθεί για τη δίωξή του στη Ρωσία αποτέλεσε, κατά τα φαινόμενα, τη βάση για τη χορήγηση ασύλου πριν από την κτήση της ισλανδικής ιθαγένειας από τον I. N.

4. Προς στήριξη του αιτήματος ασφαλούς μετάβασης, ο I. N. και η Ισλανδία επικαλούνται το δικαίωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά, κυρίως, το δικαίωμα του ΕΟΧ². Συγχρόνως, η Ισλανδία επικαλείται τα άρθρα 18 και 21 ΣΛΕΕ, τα οποία, όπως δέχθηκε το Δικαστήριο με την απόφαση Petruhhin³, απαγορεύουν κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας όσον αφορά την έκδοση πολιτών της Ένωσης που άσκησαν τα δικαιώματά τους ελεύθερης κυκλοφορίας σε τρίτα κράτη, πλην όμως υπόκεινται σε σημαντικούς και συναφείς με την υπόθεση της κύριας δίκης περιορισμούς.

5. Αυτή είναι η ουσία της αιτήσεως του Vrhovni sud, Hrvatska (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Κροατία, στο εξής: αιτούν δικαστήριο) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Η αίτηση αυτή παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να αποφανθεί επί των κομβικών σημείων μεταξύ δικαίου του ΕΟΧ και δικαίου της Ένωσης, καθώς και επί των συνεπειών που απορρέουν από τη συμμετοχή τρίτων κρατών, όπως η Ισλανδία, στο κεκτημένο Σένγκεν ως συνδεδεμένων κρατών Σένγκεν⁴, ιδίως δε από τη σύνδεση της Ισλανδίας με τον κανονισμό (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα⁵ (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ). Η συμμετοχή τόσο της Ισλανδίας⁶ όσο και της Κροατίας στον κανονισμό του Δουβλίνου έχει ιδιαίτερη σημασία για την υπόθεση της κύριας δίκης, όπως γενικότερα και το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου⁷.

2 Το άρθρο 216, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ προβλέπει ότι οι συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης καθώς και τα κράτη μέλη της. Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, Haegeman (181/73, EU:C:1974:41, σκέψη 5).

3 Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

4 Βλ. Συμφωνία συναφθείσα από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των εν λόγω χωρών προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν (ΕΕ 1999, L 176, σ. 36), (στο εξής: συμφωνία σύνδεσης Σένγκεν).

5 (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31), ο οποίος καταργεί, με το άρθρο 48, τον κανονισμό (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003 (Δουβλίνο ΙΙ).

6 Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τα κριτήρια και τους μηχανισμούς καθορισμού του κράτους που είναι αρμόδιο για την εξέταση αίτησης παροχής ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος, ή στην Ισλανδία ή τη Νορβηγία (ΕΕ 2001, L 93, σ. 40).

7 Οι βασικοί πρωτογενείς κανόνες και νομοθετικές πράξεις του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου είναι οι εξής: τα άρθρα 67, 78 και 80 ΣΛΕΕ, καθώς και το άρθρο 18 του Χάρτη· ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ· ο κανονισμός (ΕΕ) 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπαϊκή Επιβολή του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (στο εξής: κανονισμός Eurodac) (ΕΕ 2013, L 180, σ. 1)· η οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιτύπωση) (στο εξής: οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις), (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9)· η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση) (στο εξής: οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου), (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60)· η οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (στο εξής: οδηγία για την υποδοχή), (ΕΕ 2013, L 180, σ. 96)· ο κανονισμός (ΕΕ) 439/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010 για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΕ 2010, L 132, σ. 11)· η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ 2001, L 212, σ. 12).

6. Επιπλέον, απαιτείται να ληφθεί υπόψη η συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ισλανδίας και Νορβηγίας⁸ (στο εξής: συμφωνία για τη διαδικασία παράδοσης), και στο πλαίσιο αυτό μια σειρά πράξεων του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την έκδοση⁹, καθώς και η Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων¹⁰. Πρέπει επίσης να ληφθεί δεόντως υπόψη η απαγόρευση, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, της εκδόσεως εφόσον υφίσταται κίνδυνος έκθεσης σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή, απαγόρευση η οποία ισχύει τόσο όσον αφορά την έκδοση σε τρίτα κράτη¹¹ όσο και στις περιπτώσεις εκδόσεως εντός της Ένωσης στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης¹² (όπως αυτή αποτυπώνεται αντιστοίχως στα άρθρα 19 και 4 του Χάρτη), καθώς και η απαγόρευση της εκδόσεως λόγω προβαλλόμενων πλημμελειών του δικαστικού συστήματος του κράτους εκδόσεως που διακυβεύουν τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης (άρθρο 47 του Χάρτη)¹³.

7. Όσον αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι κροατικές αρχές οφείλουν, βάσει των κανόνων που διαμορφώθηκαν με την απόφαση *Petruhhin*, να ενημερώσουν τις ισλανδικές αρχές περί της αιτήσεως της Ρωσίας για την έκδοση του I. N., και εξακολουθούν να οφείλουν να διαβιβάσουν στην Ισλανδία κάθε στοιχείο που έχουν στην κατοχή τους το οποίο θα μπορούσε να βοηθήσει τις αρχές της Ισλανδίας να αποφασίσουν αν θα ασκήσουν δίωξη κατά του I.N. στην Ισλανδία και αν θα ζητήσουν την παράδοσή του.

8. Επιπλέον, λόγω της υποχρεώσεως για αμοιβαία εμπιστοσύνη όσον αφορά την ποιότητα και τη νομιμότητα των ισχυουσών στα συμμετέχοντα κράτη διατάξεων, στην οποία στηρίζεται το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, και ιδίως ο κανονισμός Δουβλίνο III, οι κροατικές αρχές, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων, απαγορεύεται να ενεργήσουν κατά τρόπο που δεν τελεί σε συνοχή με απόφαση συνδεδεμένου κράτους Σένγκεν, όπως η Ισλανδία, περί χορήγησης ασύλου σύμφωνα με το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Τέτοια ασυμβατότητα θα προέκυπτε αν i) η Κροατία παρέλειπε να κοινοποιήσει στην Ισλανδία αίτηση εκδόσεως η οποία αφορά τους ίδιους ή παρόμοιους λόγους ποινικής διώξεως με εκείνους που αποτέλεσαν τη βάση για τη χορήγηση ασύλου από την Ισλανδία στον I. N., δεδομένου ότι η Ισλανδία διαπίστωσε ότι ήταν το υπεύθυνο κράτος μέλος σύμφωνα με τον κανονισμό Δουβλίνο III¹⁴, ii) μια κροατική αρχή, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων, αποφαινόταν σχετικά με τον κίνδυνο έκθεσης του I. N σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή σε κατάφωρη αρνησιδικία στη Ρωσία, κατά τον χρόνο της σχετικής διαδικασίας στην Κροατία, κατά τρόπο μη συμβατό με την προγενέστερη χορήγηση ασύλου από την Ισλανδία στον I. N. το 2015.

8 ΕΕ 2006, L 292, σ. 2. Η συμφωνία αυτή έχει ενσωματωθεί στο δίκαιο της Ένωσης με απόφαση του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2014, για τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ισλανδίας και Νορβηγίας (ΕΕ 2014, L 343, σ. 1), (στο εξής: συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως).

9 Η ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως (ETS αριθ. 024). Η ευρωπαϊκή σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων (ETS αριθ. 030), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 12 Ιουνίου 1962. Η Ρωσία έχει κυρώσει τις δύο αυτές συμβάσεις και το δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο της ευρωπαϊκής σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων (ETS αριθ. 182) τέθηκε σε ισχύ ως προς τη Ρωσία την 1η Ιανουαρίου 2020. Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, υπάρχει επίσης ευρωπαϊκή σύμβαση για τη μεταφορά καταδικών (ETS αριθ. 112).

10 Υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954 [*Recueil des traités des Nations Unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], όπως συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967 (στο εξής, από κοινού: Σύμβαση της Γενεύης).

11 Διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* (C-473/15, EU:C:2017:633, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

12 Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589).

13 Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Minister for Justice and Equality* (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

14 Βλ. υποσημείωση 5 των παρουσών προτάσεων.

9. Όσον αφορά το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, δεδομένου ότι η Ισλανδία δεν έχει υποβάλει ακόμη αίτηση εκδόσεως, δεν υφίσταται, επί του παρόντος, καμία υποχρέωση της Κροατίας να προβεί στην παράδοση του I. N. στην Ισλανδία δυνάμει της συμφωνίας περί της διαδικασίας παραδόσεως¹⁵. Εναπόκειται στα κροατικά δικαστήρια να καθορίσουν αν, εν πάση περιπτώσει, το τυχόν ένταλμα σύλληψης που εκδοθεί τελικά από την Ισλανδία παρέχει, σε συνδυασμό με τη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως, προστασία έναντι της ατιμωρησίας αντίστοιχη εκείνης που παρέχεται με την έκδοση, χωρίς να απαλλάσσει τα δικαστήρια αυτά από την υποχρέωσή τους να ενεργήσουν σε συνοχή με την εκδοθείσα το 2015 απόφαση περί χορηγήσεως ασύλου από την Ισλανδία.

I. Νομικό πλαίσιο

A. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

10. Το άρθρο 18, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ορίζει τα εξής:

«Εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών τους, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.»

11. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της Σύμβασης εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα¹⁶, ορίζει τα εξής:

«Η διέλευση των εσωτερικών συνόρων μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε σημείο, χωρίς να πραγματοποιηθεί έλεγχος προσώπων.»

12. Το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου (αριθ. 19) σχετικά με το κекτημένο του Σένγκεν, το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁷ ορίζει τα εξής:

«Το κекτημένο του Σένγκεν, εφαρμόζεται στα κράτη μέλη του άρθρου 1, με την επιφύλαξη του άρθρου 3 της Πράξης Προσχώρησης της 16ης Απριλίου 2003 και του άρθρου 4 της Πράξης Προσχώρησης της 25ης Απριλίου 2005. Το Συμβούλιο υποκαθιστά την Εκτελεστική Επιτροπή που θεσπίσθηκε δυνάμει των συμφωνιών του Σένγκεν.»

13. Το άρθρο 6, πρώτο εδάφιο, του Πρωτοκόλλου (αριθ. 19) σχετικά με το κекτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁸ ορίζει τα εξής:

«Η Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας συνδέονται με την εφαρμογή του κекτημένου του Σένγκεν και με την περαιτέρω ανάπτυξή του. Προς τον σκοπό αυτόν, συμφωνούνται οι ενδεδειγμένες διαδικασίες σε μία συμφωνία που θα συνάψει με αυτά τα κράτη το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ομοφωνία των μελών του που αναφέρονται στο άρθρο 1. Σε μια τέτοια συμφωνία, θα περιλαμβάνονται διατάξεις για τη συμβολή της Ισλανδίας και της Νορβηγίας στις τυχόν δημοσιονομικές συνέπειες που θα προκύψουν από την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου.»

¹⁵ Βλ. υποσημείωση 8 των παρούσων προτάσεων.

¹⁶ ΕΕ 2000, L 239, σ. 19, στο εξής: σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν.

¹⁷ ΕΕ 2012, C 326, σ. 1.

¹⁸ Όπ.π.

14. Το άρθρο 1 της συμφωνίας σύνδεσης Σένγκεν¹⁹ ορίζει τα εξής:

«Η Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας (στο εξής "Ισλανδία" και "Νορβηγία" αντίστοιχα), συνδέονται με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς που καλύπτουν οι διατάξεις των Παραρτημάτων Α και Β της παρούσας συμφωνίας ως έχουν και όπως θα εξελιχθούν.

Η παρούσα συμφωνία θεσπίζει εκατέρωθεν δικαιώματα και υποχρεώσεις σύμφωνα με τις διαδικασίες που η ίδια περιέχει.»

15. Το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, πρώτη περίοδος, της Πράξεως προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας²⁰ ορίζει τα εξής:

«1. Οι διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν οι οποίες αναφέρονται στο Πρωτόκολλο περί κεκτημένου του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής "Πρωτόκολλο Σένγκεν"), και προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, και οι πράξεις που βασίζονται σε αυτό ή σχετίζονται άλλως με αυτό και απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙ, καθώς και τυχόν άλλες πράξεις που έχουν εκδοθεί πριν την ημερομηνία προσχώρησης, είναι δεσμευτικές για την Κροατία και εφαρμόζονται σε αυτήν από την ημερομηνία προσχώρησης.

2. Οι διατάξεις αυτές του κεκτημένου του Σένγκεν, όπως ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και οι πράξεις που βασίζονται σε αυτό ή άλλως σχετίζονται με αυτό, και οι οποίες δεν μνημονεύονται στην παράγραφο 1, ενώ είναι δεσμευτικές για την Κροατία από την ημερομηνία της προσχώρησης, εφαρμόζονται σε αυτή μόνο βάσει συναφούς αποφάσεως του Συμβουλίου, αφού εξακριβωθεί, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διαδικασίες αξιολόγησης του Σένγκεν, ότι πληρούνται οι απαραίτητοι όροι για την εφαρμογή όλων των τμημάτων του σχετικού κεκτημένου στην Κροατία, περιλαμβανομένης της έμπρακτης εφαρμογής όλων των κανόνων του Σένγκεν σύμφωνα με τα συμπεφωνημένα κοινά πρότυπα και τις θεμελιώδεις αρχές. [...]»²¹

B. Δίκαιο του ΕΟΧ

16. Το άρθρο 4 της Συμφωνίας σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο²² (στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ) ορίζει τα εξής:

«Εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας, και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που περιέχονται σ' αυτήν, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.»

17. Το άρθρο 36, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ ορίζει τα εξής:

«Στο πλαίσιο των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας, δεν επιβάλλονται περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στο έδαφος των συμβαλλομένων μερών, όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών της ΕΚ και των κρατών της ΕΖΕΣ, που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της ΕΚ ή κράτος της ΕΖΕΣ, άλλο από εκείνο του αποδέκτη της παροχής.»

19 Βλ. υποσημείωση 4 των παρουσών προτάσεων.

20 Βλ. απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 5ης Δεκεμβρίου 2011, για την ένταξη της Δημοκρατίας της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Κροατίας και των προσαρμογών της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, η οποία προσαρτάται στην απόφαση αυτή (ΕΕ 2012, L 112, σ. 6).

21 Το Παράρτημα ΙΙ αρχίζει με τη συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και του Βασιλείου των Κάτω Χωρών σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, της 14ης Ιουνίου 1985 (ΕΕ 2000, L 239, σ. 13) (στο εξής: συμφωνία του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985).

22 ΕΕ 1994, L 1, σ. 3.

Γ. Δίκαιο των κρατών μελών

18. Το άρθρο 9 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Κροατίας («Narodne novine» αριθ. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 και 5/14) ορίζει τα εξής:

«Δεν επιτρέπεται να απελαθεί πολίτης της Δημοκρατίας της Κροατίας από τη Δημοκρατία της Κροατίας, ούτε να στερηθεί την ιθαγένειά του, ούτε να εκδοθεί σε άλλο κράτος, παρά μόνο στο πλαίσιο εκτέλεσεως αποφάσεως περί εκδόσεως ή παραδόσεως, η οποία έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες ή το κοινοτικό κεκτημένο.»

19. Το άρθρο 12, παράγραφος 1, σημεία 1, 3 και 4, του Zakon o medez unarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (νόμου σχετικά με τη διεθνή δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις, «Narodne novine» 178/04, στο εξής: ZOMPO) ορίζει ότι η αίτηση εκδόσεως μπορεί να απορριφθεί αν (1) η αίτηση αφορά πράξη η οποία θεωρείται πολιτικό αδίκημα ή πράξη συνδεόμενη με τέτοιου είδους αδίκημα· [...] (3) η αποδοχή της αιτήσεως θα μπορούσε να πλήξει την κυριαρχία, την ασφάλεια, την έννομη τάξη ή άλλα θεμελιώδη συμφέροντα της Δημοκρατίας της Κροατίας· και (4) δύναται εύλογα να υποτεθεί ότι το πρόσωπο το οποίο αφορά η αίτηση εκδόσεως θα διωκόταν ποινικά ή θα υφίστατο κυρώσεις, σε περίπτωση εκδόσεως, λόγω της φυλής του, της θρησκείας του, της εθνικότητάς του, της εντάξεώς του σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή των πολιτικών του απόψεων, ή ακόμη η κατάστασή του θα καθίστατο δυσχερέστερη για κάποιον από τους λόγους αυτούς.

20. Το άρθρο 55 του ZOMPO ορίζει τα εξής:

«(1) Εφόσον το αρμόδιο δικαστήριο κρίνει ότι δεν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις της εκδόσεως, εκδίδει διάταξη περί απορρίψεως της αιτήσεως εκδόσεως και την διαβιβάζει αμελλητί στο Vrhovni sud [(Ανώτατο Δικαστήριο)] της Δημοκρατίας της Κροατίας, το οποίο, με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου γενικού εισαγγελέα, επικυρώνει, ακυρώνει ή τροποποιεί τη διάταξη.»

II. Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

21. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, στις 20 Μαΐου 2015, το γραφείο της Ιντερπόλ στη Μόσχα εξέδωσε διεθνές ένταλμα σύλληψης κατά του I. N. με σκοπό τη σύλληψή του λόγω ποινικών διώξεων για δωροδοκία, και ειδικότερα μια μορφή δωροδοκίας που χαρακτηρίζεται ως παθητική δωροδοκία (άρθρο 290, παράγραφος 5, του ποινικού κώδικα της Ρωσικής Ομοσπονδίας). Στον I. N. καταλογίζεται ότι δωροδοκήθηκε, ως διευθυντής του τμήματος αδειών και βεβαιώσεων του ρωσικού Υπουργείου Εκτάκτου Ανάγκης στη Δημοκρατία της Καρελίας, κατόπιν συνεννοήσεως με άλλους υπαλλήλους του Υπουργείου και καταχρώμενος τα υπηρεσιακά του καθήκοντα, με ποσό ύψους 833 000 ρωσικών ρουβλιών (RUB) (περίπου 11 700 ευρώ) από εκπρόσωπο εταιρίας, χορηγώντας του, σε αντάλλαγμα, άδειες για τη συναρμολόγηση, την τεχνική υποστήριξη και την επισκευή συσκευών προλήψεως των πυρκαγιών εντός κτιρίων και εργοταξίων.

22. Στις 30 Ιουνίου 2019, ο I. N. συνελήφθη σε συνοριακή διάβαση της Κροατίας, βάσει του προαναφερθέντος διεθνούς εντάλματος σύλληψης. Κατά τον συνοριακό έλεγχο, ο I. N. παρουσίασε το υπ' αριθ. (...) ισλανδικό ταξιδιωτικό έγγραφο για πρόσφυγες, εν ισχύ από τις 25 Φεβρουαρίου 2019 έως τις 25 Φεβρουαρίου 2021.

23. Την 1η Ιουλίου 2019, ο I. N. παραπέμφθηκε στον ανακριτή του Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακού δικαστηρίου Ζάγκρεμπ, Κροατία). Την 1η Ιουλίου 2019, το Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακό δικαστήριο Ζάγκρεμπ) διέταξε την κράτηση του I. N. με σκοπό την έκδοση, σύμφωνα με το άρθρο 47 του ZOMPO. Ο I. N. παραμένει υπό κράτηση, καθώς ότι οι εφέσεις του δεν τελεσφόρησαν.

24. Την 1η Αυγούστου 2019, η διεύθυνση προξενικών υποθέσεων, υπηρεσία θεωρήσεων εισόδου και αλλοδαπών, του Υπουργείου Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Δημοκρατίας της Κροατίας διαβίβασε στο Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακό δικαστήριο Ζάγκρεμπ) διακοίνωση της πρεσβείας της Ισλανδίας, στην οποία αναφερόταν ότι ο αλλοδαπός I. N. έχει ισλανδική ιθαγένεια και μόνιμη διαμονή στην Ισλανδία. Στη διακοίνωση αναφερόταν επίσης ότι ο I. N. απέκτησε την ισλανδική ιθαγένεια στις 19 Ιουνίου 2019. Πριν από την κτήση της εν λόγω ιθαγένειας, ήταν κάτοχος του υπ' αριθ. [...] ταξιδιωτικού εγγράφου για πρόσφυγες. Επίσης, στη διακοίνωση επισημαινόταν ότι η Ισλανδική Κυβέρνηση επιθυμούσε να διασφαλισθεί η ασφαλής μετάβαση του αλλοδαπού I. N. στην Ισλανδία το συντομότερο δυνατόν.

25. Στις 6 Αυγούστου 2019, το Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακό δικαστήριο Ζάγκρεμπ) έλαβε αίτηση της γενικής εισαγγελίας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, με αντικείμενο την έκδοση του I. N. στη Ρωσία, σύμφωνα με τις διατάξεις της ευρωπαϊκής συμβάσεως εκδόσεως²³. Η έκδοση ζητείτο λόγω ποινικών διώξεων για εννέα αδικήματα παθητικής δωροδοκίας, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 290, παράγραφος 3, του ποινικού κώδικα της Ρωσικής Ομοσπονδίας, και για πέντε αδικήματα παθητικής δωροδοκίας, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 290, παράγραφος 5, στοιχείο α', του ποινικού κώδικα της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Περαιτέρω, προσκομίσθηκαν έγγραφα προς στήριξη της αιτήσεως εκδόσεως, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύμβαση εκδόσεως, ελλείψει συμφωνίας για την έκδοση μεταξύ της Κροατίας και της Ρωσίας.

26. Στην αίτηση αυτή επισημαινόταν ότι η γενική εισαγγελία της Ρωσικής Ομοσπονδίας εγγυάτο ότι η αίτηση εκδόσεως δεν αποσκοπούσε στη δίωξη του ενδιαφερομένου για πολιτικούς λόγους ούτε λόγω της φυλής του, της θρησκείας του, της εθνικότητάς του ή των απόψεών του, ότι θα τίθεντο στη διάθεση του I. N. όλα τα μέσα προκειμένου να μπορέσει να αμυνθεί, με επικουρία από δικηγόρο, και ότι δεν θα υποβαλλόταν σε βασανιστήρια, σκαϊή ή απάνθρωπη μεταχείριση, ή σε ποινές που θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

27. Στις 5 Σεπτεμβρίου 2019, το επιληφθέν τμήμα του Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακού δικαστηρίου Ζάγκρεμπ) έκρινε ότι συνέτρεχαν οι προβλεπόμενες με τα άρθρα 33, 34 και 37 του ΖΟΜΡΟ νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση του αλλοδαπού I. N. προς τον σκοπό της ασκήσεως ποινικής διώξεως κατ' αυτού.

28. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2019, ο I. N. άσκησε έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, ο I. N. επισήμανε ότι υφίσταται συγκεκριμένος, σοβαρός και ευλόγως προβλέψιμος κίνδυνος ότι, σε περίπτωση εκδόσεως, θα υποβληθεί σε βασανιστήρια και απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Στην έφεση, υπογράμμισε, μεταξύ άλλων, ότι του είχε αναγνωρισθεί καθεστώς πρόσφυγα στην Ισλανδία, ακριβώς λόγω συγκεκριμένων ποινικών διώξεων στη Ρωσία, ότι είναι κάτοχος εν ισχύ ισλανδικού ταξιδιωτικού εγγράφου για πρόσφυγες και ότι το Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακό δικαστήριο Ζάγκρεμπ) έθεσε εν τοις πράγμασι τέλος στη διεθνή προστασία που του είχε χορηγηθεί στην Ισλανδία. Περαιτέρω, προέβαλε την αιτίαση ότι το Županijski sud u Zagrebu (περιφερειακό δικαστήριο Ζάγκρεμπ) δεν έλαβε υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Petruhhin²⁴.

29. Κατά τη νομολογία του αιτούντος δικαστηρίου, η αίτηση εκδόσεως πρέπει να απορρίπτεται εφόσον υφίσταται πραγματικός κίνδυνος, σε περίπτωση εκδόσεως, να υποστεί ο εκζητούμενος βασανιστήρια ή απάνθρωπη ποινή ή μεταχείριση. Η διάταξη περί παραπομπής διευκρινίζει ότι τα στοιχεία αυτά θα εξετασθούν στο πλαίσιο της κατ' έφεση δίκης.

23 Βλ. υποσημείωση 9 των παρουσών προτάσεων.

24 Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2019 (C-182/15, EU:C:2016:630).

30. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν, πριν εκδώσει απόφαση επί της αιτήσεως εκδόσεως βάσει των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, οφείλει να ενημερώσει σχετικά με την αίτηση εκδόσεως την Ισλανδία, της οποίας υπήκοος είναι ο I.N., ώστε να παρασχεθεί στο εν λόγω κράτος η δυνατότητα να ζητήσει, ενδεχομένως, την παράδοση του υπηκόου του προκειμένου να κινηθεί διαδικασία αποσκοπούσα στην αποφυγή του κινδύνου ατιμωρησίας.

31. Δεδομένου ότι υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, το αιτούν δικαστήριο ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία στις 26 Νοεμβρίου 2019 και υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχει το άρθρο 18 ΣΛΕΕ την έννοια ότι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο αποφαινεται περί της εκδόσεως σε τρίτο κράτος πολίτη κράτους που δεν είναι μέλος της [...] Ένωσης, αλλά είναι μέλος του χώρου Σένγκεν, υποχρεούται να ενημερώνει περί της αιτήσεως εκδόσεως το κράτος μέλος του χώρου Σένγκεν του οποίου το πρόσωπο αυτό είναι πολίτης;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα, και εφόσον το κράτος μέλος του χώρου Σένγκεν έχει ζητήσει την παράδοση του προσώπου αυτού για την κίνηση διαδικασίας για την οποία ζητείται η έκδοση, πρέπει να του παραδοθεί το πρόσωπο αυτό κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας περί της διαδικασίας παραδόσεως που έχει συναφθεί μεταξύ, αφενός, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αφετέρου, της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας;»

32. Η διάταξη περί παραπομπής περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Δεκεμβρίου 2019, και ελήφθη η απόφαση να εκδικασθεί κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία.

33. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν στο Δικαστήριο ο I. N., ο γενικός εισαγγελέας, η Δημοκρατία της Κροατίας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο I. N. και η Επιτροπή παρέστησαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη στο Δικαστήριο στις 31 Ιανουαρίου 2020, όπως και η Ελληνική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Ιρλανδίας, η Δημοκρατία της Ισλανδίας, το Βασίλειο της Νορβηγίας και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (στο εξής: ΕΑΕ).

III. Σύνοψη των γραπτών και προφορικών παρατηρήσεων

34. Ο I. N. επισημαίνει ότι οι ισλανδικές αρχές διαπίστωσαν ότι αυτός είχε προβεί, ενώπιον των αρμόδιων ρωσικών αρχών, σε κατάθεση εναντίον των ιεραρχικώς προϊσταμένων του στη δημόσια διοίκηση όσον αφορά περιπτώσεις δωροδοκίας τους, αλλά, λόγω των δεσμών των ιεραρχικώς προϊσταμένων του με ανώτερους υπαλλήλους της δημόσιας διοίκησης, διώχθηκε ο ίδιος αντί εκείνων.

35. Ο I. N. υποστηρίζει ότι η δίωξη είναι παράνομη και ασαφής και ότι η Κροατία ενεργεί κατά παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ. Τονίζει ότι το καθεστώς πρόσφυγα που του έχει αναγνωριστεί εξακολουθεί να ισχύει και θα έπρεπε να έχει ληφθεί υπόψη. Επισημαίνει επίσης ότι δεν μπορεί να ζητήσει άσυλο σύμφωνα με το κροατικό δίκαιο διότι του έχει ήδη χορηγηθεί, καθώς και ότι υφίσταται νομολογία του 2018 του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Κροατίας που υποχρεώνει τα δικαστήρια της Κροατίας να λαμβάνουν υπόψη τη χορήγηση διεθνούς προστασίας με βάση τον κανονισμό Δουβλίνο III²⁵.

36. Η έννοια της ίσης μεταχειρίσεως υπό το πρίσμα των τεσσάρων ελευθεριών βρίσκεται στο επίκεντρο των σχέσεων μεταξύ του ΕΟΧ και των κρατών μελών της Ένωσης (βλ. αιτιολογική σκέψη 15 της Συμφωνίας ΕΟΧ και άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ), όπως και η ομοιόμορφη ερμηνεία της Συμφωνίας ΕΟΧ και της νομοθεσίας της ΕΕ. Στόχος είναι η ομοιογένεια μεταξύ των δύο συστημάτων (άρθρο 105 της Συμφωνίας ΕΟΧ).

25 Βλ. υποσημείωση 5 των παρουσών προτάσεων.

37. Ο Ι. Ν. προσθέτει ότι η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 18 ΣΛΕΕ εφαρμόζεται κατ' αναλογία, διότι το άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ κατ' ουσίαν αναπαράγει τη διάταξη αυτή. Επομένως, πρόσωπο το οποίο βρίσκεται σε κατάσταση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας ΕΟΧ πρέπει να τυγχάνει της ίδιας μεταχειρίσεως, ανεξαρτήτως ιθαγενείας²⁶, η δε διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ, το οποίο αναπαράγει, κατ' ουσίαν, το άρθρο 56 ΣΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών. Αν οι πολίτες κρατών του ΕΟΧ δεν μπορούσαν να επικαλεστούν την προβλεπόμενη από την απόφαση *Petruhhin*²⁷ προστασία έναντι της εκδόσεως, θα χρησιμοποιούσαν λιγότερο συχνά τις υπηρεσίες τουριστικών φορέων οι οποίοι προσφέρουν ταξίδια σε ολόκληρη την Ευρώπη.

38. Ο Ι. Ν. προσθέτει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία μη οικονομικά ενεργών ατόμων στον ΕΟΧ, τα οποία δεν καλύπτονται από μία από τις τέσσερις ελευθερίες, ενίοτε εμπίπτει στη Συμφωνία ΕΟΧ, διότι η οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών²⁸ ενσωματώθηκε στο δίκαιο του ΕΟΧ με την απόφαση 158/2007 της μεικτής επιτροπής του ΕΟΧ, της 7ης Δεκεμβρίου 2007, για την τροποποίηση του παραρτήματος V (Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων) και του παραρτήματος VIII (Δικαίωμα εγκατάστασης) της Συμφωνίας ΕΟΧ²⁹. Με τις αποφάσεις *Gunnarsson*³⁰ και *Jabbi*³¹, το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ ερμήνευσε ευρέως την οδηγία 2004/38 για να αντισταθμίσει την έλλειψη διατάξεως του δικαίου του ΕΟΧ αντίστοιχης του άρθρου 21 ΣΛΕΕ περί ιθαγενείας.

39. Ο Ι. Ν. φρονεί ότι η αποτροπή της ατιμωρησίας αποτελεί θεμιτό σκοπό που δικαιολογεί τον περιορισμό των θεμελιωδών ελευθεριών, αλλά ο ίδιος σκοπός μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο περιοριστικά μέτρα απ' ό,τι η έκδοση³² και παραπέμπει στη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως, που έχει συναφθεί μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, και της Ισλανδίας και της Νορβηγίας, αφετέρου³³, η οποία, ως εκ του περιεχομένου της, αντιστοιχεί σχεδόν πλήρως στην απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών³⁴. Ο Ι. Ν. επισημαίνει την ομοιότητα του ορισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1 της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ και του ορισμού που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 5, της συμφωνίας περί της διαδικασίας παραδόσεως³⁵.

40. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, δεδομένου ότι η Ισλανδία δεν είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Ι. Ν. κατά την ημερομηνία σύλληψής του απέλαυε δικαιωμάτων απορρεόντων από τη Συμφωνία ΕΟΧ, όχι όμως εκείνων που απορρέουν από τη ΣΛΕΕ όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών της Ένωσης. Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας στο πλαίσιο του ΕΟΧ είναι πιο περιορισμένο από τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από το άρθρο 21 ΣΛΕΕ, τα δε δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας εντός του ΕΟΧ δεν επεκτείνονται και στην έκδοση. Κατά συνέπεια, η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που προβλέπεται στο άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ δεν έχει εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης³⁶.

26 Ο Ι. Ν. παραπέμπει στην απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989, *Cowan* (186/87, EU:C:1989:47, σκέψη 10).

27 Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630).

28 [...] για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77).

29 ΕΕ 2008, L 124, σ. 20.

30 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 24ης Νοεμβρίου 2014, Ισλανδία κατά *Gunnarsson*, E-27/13, EFTA Ct. Rep.

31 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 26ης Ιουλίου 2016, *Jabbi* κατά Νορβηγικής Κυβέρνησης, E-28/15, EFTA Ct. Rep.

32 Ο Ι. Ν. παραπέμπει στις αποφάσεις της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630), και της 13ης Νοεμβρίου 2018, *Raugevicius* (C-247/17, EU:C:2018:898).

33 Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

34 ΕΕ 2002, L 190, σ. 1, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ.

35 Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

36 Όσον αφορά τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπονται από το άρθρο 21 ΣΛΕΕ και τις παρεκκλίσεις, ο γενικός εισαγγελέας παραπέμπει στις αποφάσεις της 12ης Μαΐου 2011, *Runevič-Vardyn* και *Wardyn* (C-391/09, EU:C:2011:291), της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630), και της 13ης Νοεμβρίου 2018, *Raugevicius* (C-247/17, EU:C:2018:898).

41. Επιπλέον, δεν υφίσταται πρακτική όσον αφορά την κροατική διαδικασία εκδόσεως σύμφωνα με την οποία ο κατηγορούμενος παραδίδεται στο κράτος του οποίου είναι υπήκοος και όχι στο κράτος το οποίο ζητεί την έκδοση. Αυτό δεν είναι λιγότερο περιοριστικό μέτρο υπό την έννοια της αποφάσεως Petruhhin, διότι παρατείνει την περίοδο κρατήσεως με σκοπό την έκδοση. Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να ενημερωθεί η Ισλανδία για τη διαδικασία εκδόσεως, την οποία εξάλλου γνωρίζει.

42. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ιρλανδία ζήτησε από το Δικαστήριο να επανεξετάσει τη νομολογία Petruhhin, εφαρμόζοντας την προσέγγιση που υιοθέτησε ο γενικός εισαγγελέας Υ. Bot στην εν λόγω υπόθεση³⁷, σύμφωνα με την οποία οι αλλοδαποί και οι ημεδαποί δεν τελούν σε συγκρίσιμες καταστάσεις όσον αφορά τους κανόνες που απαγορεύουν την έκδοση σε τρίτες χώρες· η δίωξη των ημεδαπών στο κράτος μέλος καταγωγής εξυπηρετεί τον σκοπό αποτροπής της ατιμωρησίας. Όσον αφορά την επανεξέταση των διαπιστώσεων που περιλαμβάνονται στην απόφαση Petruhhin, η Ιρλανδία παραπέμπει ιδίως στις σκέψεις 47, 48 και 49.

43. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ελληνική Δημοκρατία υποστήριξε ότι πρέπει να εφαρμοσθούν οι αρχές της αποφάσεως Petruhhin. Ο Ι. Ν. άσκησε τα δικαιώματά του ελεύθερης κυκλοφορίας και δεν μπορεί να υποστεί διάκριση λόγω ιθαγένειας, μολονότι η Ελληνική Δημοκρατία δεν αποκλείει το ενδεχόμενο η έκδοση σε τρίτη χώρα να επιδιώκει θεμιτό σκοπό, όπως την αποτροπή της ατιμωρησίας. Για το αιτούν δικαστήριο ήταν σημαντικό να εκτιμήσει τους λόγους για τους οποίους είχε χορηγηθεί στον Ι. Ν. το καθεστώς του πρόσφυγα. Η Ελληνική Δημοκρατία παρέπεμψε στα άρθρα 3, 4, 28 και 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ³⁸.

44. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ΕΑΕ επισήμανε ότι ο ΕΟΧ αποτελεί *sui generis* έννομη τάξη η οποία βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία και χαρακτηρίζεται από την εγγύτητα των κοινών θεμελιωδών αξιών των κρατών μελών της Ένωσης και της ΕΖΕΣ³⁹. Η ρήτρα καλής πίστεως του άρθρου 3 της Συμφωνίας ΕΟΧ είναι αντίστοιχη του άρθρου 4 ΣΕΕ. Το σύστημα χαρακτηρίζεται από δυναμική ευθυγράμμιση των ουσιαστικών διατάξεων και τα κράτη της ΕΖΕΣ έχουν ισότιμο ρόλο με τα κράτη μέλη της Ένωσης όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής (άρθρο 99, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ)· πρόκειται για μια διαδικασία διαρκούς διαβουλεύσεως (άρθρο 99, παράγραφος 3, της Συμφωνίας ΕΟΧ). Οι σχετικές πράξεις της Ένωσης προστίθενται στη Συμφωνία ΕΟΧ και αποτελούν μέρος του κερτημένου εάν δεν πραγματοποιηθεί τροποποίηση (άρθρο 102 της Συμφωνίας ΕΟΧ). Η ομοιογένεια διασφαλίζεται με τα άρθρα 6 και 105 της Συμφωνίας ΕΟΧ. Η νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενισχύουν τη δυναμική αυτή ευθυγράμμιση και οι διαφορές μεταξύ των δύο δεν εκτείνονται στα θεμέλια και στις αξίες της.

45. Συγκεκριμένα, η ΕΑΕ υποστήριξε ότι η Κροατία έχει περιορίσει τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας του Ι. Ν. και ότι η νομολογία Petruhhin ισχύει εξίσου για τους πολίτες των κρατών του ΕΟΧ. Η εφαρμογή του άρθρου 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ, σε συνδυασμό με την αντίστοιχη διάταξη της Συμφωνίας ΕΟΧ για την ελεύθερη κυκλοφορία, καταλήγει στο ίδιο αποτέλεσμα.

46. Η ΕΑΕ επικαλέστηκε επίσης τη διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Peter Schotthöfer & Florian Steiner⁴⁰. Οι πολίτες της Ένωσης και οι πολίτες χωρών του ΕΟΧ που κυκλοφορούν ελεύθερα πρέπει να προστατεύονται έναντι της έκδοσης σε τρίτα κράτη, η οποία συνεπάγεται έκθεση σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση κατά την έννοια του άρθρου 19 του Χάρτη.

37 C-182/15, EU:C:2016:330.

38 Η Ελληνική Δημοκρατία παρέπεμψε επίσης σε άλλες αποφάσεις, όπως η απόφαση της 5ης Ιουλίου 2007, Επιτροπή κατά Βελγίου (C-522/04, EU:C:2007:405).

39 Συναφώς, έγινε επίκληση των δύο πρώτων αιτιολογικών σκέψεων της Συμφωνίας ΕΟΧ.

40 C-473/15, EU:C:2017:633.

47. Η ΕΑΕ θεωρεί ότι η διάταξη Schotthöfer εκφράζει μια απόλυτη αρχή και υποστηρίζει ότι η Κροατία θα πρέπει να εμπιστευθεί την αξιολόγηση στην οποία προέβη η Ισλανδία όσον αφορά τις συνέπειες της εκδόσεως. Θα πρέπει να τεκμαίρεται ότι οι λόγοι χορηγήσεως ασύλου είναι βάσιμοι⁴¹. Οι λόγοι αυτοί δεν εξέλιπαν με τη χορήγηση της ισλανδικής ιθαγένειας στον I. N. Η ΕΑΕ επισημαίνει ότι το ισλανδικό δίκαιο παραπέμπει στο άρθρο 15 της οδηγίας για τις ελάχιστες απαιτήσεις⁴². Φρονεί, επίσης, ότι το άρθρο 21 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να περιορίσει τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας που παρέχει το δίκαιο του ΕΟΧ και ότι στο κεκτημένο της ελεύθερης κυκλοφορίας δεν γίνεται καμία διάκριση αναλόγως του αν ένας περιορισμός στηρίζεται στο αστικό, στο ποινικό ή στο δημόσιο δίκαιο.

48. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ισλανδία παρείχε διευκρινίσεις σχετικά με το ταξίδι του I. N. Ο τελευταίος μετέβη αεροπορικώς με τη σύζυγο και τα δύο τέκνα του από την Ισλανδία στη Βιέννη και στη συνέχεια επιβιβάστηκε σε λεωφορείο με προορισμό το Ζάγκρεμπ για προγραμματισμένες διακοπές σε παραλίες της Κροατίας.

49. Η Ισλανδία φρονεί ότι η απόφαση Petruhhin τυγχάνει εφαρμογής στην υπόθεση της κύριας δίκης, διότι το άρθρο 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ για τις υπηρεσίες είναι αντίστοιχο του άρθρου 56 ΣΛΕΕ, στη δε απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Cowan⁴³ (C-186/87), διαπιστώθηκε ότι οι υπηρεσίες τουρισμού συνιστούν υπηρεσίες, και διότι η οδηγία 2004/38 έχει ενσωματωθεί στο δίκαιο του ΕΟΧ. Επικαλείται επίσης την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ στην υπόθεση Wahl κατά ισλανδικού κράτους⁴⁴, υποστηρίζοντας ότι το άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ αντιστοιχεί στο άρθρο 18 ΣΛΕΕ.

50. Κατά την Ισλανδία, η Κροατία ήταν υποχρεωμένη να παράσχει στην Ισλανδία τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου η τελευταία να αποφασίσει αν θα ασκούσε δίωξη κατά του I. N. και, εν συνεχεία, αν θα παρέδιδε τον I. N. κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας περί της διαδικασίας παραδόσεως⁴⁵.

51. Η χορήγηση διεθνούς προστασίας από την ισλανδική διεύθυνση μεταναστεύσεως στις 8 Ιουνίου 2015 έγινε βάσει μαρτυρίας που κρίθηκε λεπτομερής, απαλλαγμένη αντιφάσεων, σαφής, συνεκτική, αξιόπιστη και ρεαλιστική. Βασίστηκε επίσης στη γενικότερη κατάσταση που επικρατούσε στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία κατά τον χρόνο εκείνο, όπως αποτυπωνόταν σε εκθέσεις ΜΚΟ, εθνικές και διεθνείς εκθέσεις, καθώς και στην εκτεταμένη διαφθορά στη διοίκηση και τη δικαιοσύνη και στα ασυνήθιστα χαμηλά ποσοστά επιτυχούς έκβασης των μέσων έννομης προστασίας σε ποινικές υποθέσεις (1 %). Η Ισλανδία γνώριζε ότι είχε δοθεί «κόκκινο σήμα» κατά του I. N. σχετικά με το αδίκημα που φερόταν ότι είχε διαπράξει όταν του χορηγήθηκε διεθνής προστασία. Η Ισλανδία δεν έχει απαντήσει στα ερωτήματα της Ρωσίας σχετικά με τον τόπο όπου βρισκόταν ο I. N. Από το 2015, έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία σε δώδεκα Ρώσους υπηκόους επί συνόλου σαράντα επτά αιτήσεων. Τέσσερις εκ των περιπτώσεων αυτών αφορούσαν τον I. N. και την οικογένειά του.

52. Περαιτέρω, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Ισλανδία υποστήριξε ότι η τήρηση του Χάρτη επιβάλλεται και στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΟΧ⁴⁶ και ότι ο I. N. έπρεπε να προστατευθεί από τα συστημικά προβλήματα της ρωσικής δικαιοσύνης⁴⁷.

41 Συναφώς, η ΕΑΕ παραπέμπει στην απόφαση της 21ας Δεκεμβρίου 2011, N. S. κ.λπ. (C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865, σκέψη 83).

42 Βλ. υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

43 Απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989 (C-186/87, EU:C:1989:47).

44 Απόφαση της 22ας Ιουλίου 2013, E-15/12, EFTA Ct. Rep.

45 Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

46 Η Ισλανδία επικαλέστηκε την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105).

47 Όπως επιβάλλεται βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη. Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

53. Αφού ερωτήθηκε σχετικά με το τι νοείται ως αίτημα «ασφαλούς μετάβασης», η Ισλανδία προσέθεσε ότι, στις 24 Ιουλίου 2019, η ισλανδική πρεσβεία στο Βερολίνο έλαβε ρηματική διακοίνωση κατά την οποία ο I. N. είχε συλληφθεί τον προηγούμενο μήνα. Ο Πρέσβης απάντησε στη διακοίνωση, σύμφωνα με τη σύμβαση της Βιέννης περί των προξενικών σχέσεων⁴⁸, ότι η Κυβέρνηση επιθυμεί να διεξαχθούν οι διαδικασίες ταχέως και να παρασχεθεί ασφαλής μετάβαση το συντομότερο δυνατόν. Η συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως δεν ίσχυε κατά τον χρόνο εκείνο⁴⁹.

54. Η Ισλανδία δήλωσε ότι ενδέχεται να έχει δικαιοδοσία να δικάσει τον I. N. σύμφωνα με το άρθρο 6 του ισλανδικού ποινικού κώδικα, αλλά αυτό είναι ζήτημα που υπάγεται στην εκτίμηση της ανεξάρτητης εισαγγελικής αρχής. Ο I. N. δεν μπορεί να εκδοθεί από την Ισλανδία ως Ισλανδός υπήκοος σύμφωνα με τον Icelandic Extradition Act (ισλανδικό νόμο περί εκδόσεως).

55. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Νορβηγία υποστήριξε ότι δεν υπάρχει διάταξη της Συμφωνίας ΕΟΧ αντίστοιχη του άρθρου 21 ΣΛΕΕ. Οι σχετικές διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ είναι τα άρθρα 4, 28 και 36, αλλά εναπόκειται αποκλειστικά στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει ποια, ενδεχομένως, από τις ελευθερίες τυγχάνει εφαρμογής, χωρίς να υφίσταται τεκμήριο ότι ο I. N. ήταν αποδέκτης υπηρεσιών, ζήτημα το οποίο πρέπει επίσης να κρίνει κροατικό δικαστήριο. Ούτε η οδηγία 2004/38 μπορεί να εφαρμοστεί. Δεν ρυθμίζει τις αιτήσεις εκδόσεως. Οι ποινικές υποθέσεις δεν εμπίπτουν στη Συμφωνία ΕΟΧ.

56. Η Νορβηγία επισημαίνει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο της Νορβηγίας ζήτησε από το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ να μεταστρέψει, με την απόφαση που πρόκειται να εκδώσει επί της υποθέσεως Campbell⁵⁰, τη νομολογία που διαμορφώθηκε με την απόφασή του στην υπόθεση Jabbi⁵¹, με την οποία είχε κριθεί ότι η οδηγία 2004/38 μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει δικαιώματα ίδια με εκείνα που παρέχει άρθρο 21 ΣΛΕΕ. Η Νορβηγία φρονεί ότι η απόφαση Jabbi αντίκειται στο άρθρο 6 της Συμφωνίας ΕΟΧ και καλεί το Δικαστήριο να αποφανθεί ότι τα δικαιώματα που στηρίζονται αποκλειστικά στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας ΕΟΧ λόγω της ελλείψεως αντίστοιχης διατάξεως.

57. Όσον αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, η Νορβηγία υποστήριξε ότι η συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως μεταξύ της Ισλανδίας και της Νορβηγίας αποτελεί συνήθη διεθνή συνθήκη η οποία δεν συνιστά μέρος του δικαίου του ΕΟΧ και δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τον ίδιο τρόπο με την απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ⁵². Το πλαίσιο και ο σκοπός διαφέρουν ακόμη και αν η διατύπωση τους είναι παρόμοια. Η απόφαση Petruhhin έδωσε έμφαση στο πλαίσιο και στον σκοπό.

58. Σύμφωνα με την απόφαση Petruhhin, η άνηση μεταχείριση μπορεί να δικαιολογηθεί για λόγους αποτροπής της ατιμωρησίας και τα μέτρα πρέπει να είναι κατάλληλα για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Αυτό που απαιτείται είναι ο προσδιορισμός ενός μέτρου λιγότερο περιοριστικού της ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά εξίσου αποτελεσματικού με την έκδοση για την αποτροπή της ατιμωρησίας⁵³.

59. Κατά τη Νορβηγία, η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ παρέχει στον εθνικό δικαστή τη δυνατότητα να θέσει την προτεραιότητα αυτή, πλην όμως η συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως δεν παρέχει τη δυνατότητα αυτή, δεδομένου ότι έχει διαφορετικό σκοπό και πλαίσιο, αλλά και ελλείπει σκοπού αμοιβαίας εμπιστοσύνης αντίστοιχου με εκείνον της αποφάσεως-πλαισίου για το ΕΕΣ⁵⁴ ή του σκοπού που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ (βλ. Petruhhin). Η απόφαση Petruhhin

48 *Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 596, σ. 261.

49 Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων. Η συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2019.

50 Campbell κατά Νορβηγικής Κυβερνήσεως, E-4/19 (εκκρεμής).

51 Απόφαση της 26ης Ιουλίου 2016, E-28/15, Jabbi κατά Νορβηγικής Κυβέρνησης, EFTA Ct. Rep.

52 Βλ. υποσημείωση 34 των παρουσών προτάσεων. Η Νορβηγία υποστήριξε ότι η συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως διέπεται από τη σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών (1969) UNTS τόμος 1155, σ. 331.

53 Η Νορβηγία παραπέμπει στις σκέψεις 37 και 40 της αποφάσεως της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

54 Βλ. υποσημείωση 34 των παρουσών προτάσεων.

παρέπεμψε επίσης στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαϊσίου για το ΕΕΣ, αποδίδοντάς του προτεραιότητα, ενώ δεν υπάρχει αντίστοιχη διάταξη στη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως, δεδομένου ότι το προοίμιό της αναφέρεται μόνο στην «αμοιβαία εμπιστοσύνη». Το άρθρο 3 της Συμφωνίας ΕΟΧ υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη του ΕΟΧ να διευκολύνουν τη συνεργασία, χωρίς όμως να περιλαμβάνει τις πρόσθετες απαιτήσεις του άρθρου 4 ΣΕΕ. Το άρθρο 19, παράγραφος 1, της συμφωνίας περί της διαδικασίας παραδόσεως, απαιτεί την αξιολόγηση όλων των συναφών περιστάσεων και ιδίως εκείνων του άρθρου 1 της συμφωνίας αυτής.

60. Όσον αφορά το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν μέρος του δικαίου του ΕΟΧ⁵⁵ και το άρθρο 19 του Χάρτη απαγορεύει την απέλαση υπό συνθήκες όπου υφίσταται κίνδυνος έκθεσης σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση⁵⁶. Κατά τη Νορβηγία, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εκτιμήσει τα στοιχεία που μαρτυρούν πραγματικό κίνδυνο εκθέσεως σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση κατά την έκδοση προς τη Ρωσία⁵⁷ και οφείλει να λάβει υπόψη την απόφαση των ισλανδικών αρχών να χορηγήσουν το καθεστώς του πρόσφυγα, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία των οποίων γίνεται επίκληση στην απόφαση αυτή.

61. Η Κροατία επισημαίνει ότι τα άρθρα 28 και 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ αντιστοιχούν στα άρθρα 45 και 56 ΣΛΕΕ⁵⁸, σημειώνοντας παράλληλα ότι το άρθρο 21 ΣΛΕΕ εφαρμόζεται και σε άτομα που μεταβαίνουν σε άλλα κράτη μέλη για λόγους που δεν σχετίζονται με οικονομική δραστηριότητα. Το άρθρο 21 ΣΛΕΕ αφορά τους πολίτες χωρών του ΕΟΧ, διότι η οδηγία 2004/38 δεν περιορίζεται στις οικονομικές δραστηριότητες.

62. Δεδομένου ότι ο I. N. άσκησε τα δικαιώματά του ελεύθερης κυκλοφορίας, η περίπτωση του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών κατά την έννοια του άρθρου 18 ΣΛΕΕ και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας⁵⁹, η οποία αντιστοιχεί στο άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ.

63. Η Κροατία υποστηρίζει ότι υπό το πρίσμα της αποφάσεως Petruhhin⁶⁰, προκειμένου να αποτραπεί η ατιμωρησία και να εφαρμοσθούν τα λιγότερο περιοριστικά για την ελεύθερη κυκλοφορία μέτρα, θα έπρεπε να εφαρμοσθούν όλα τα μέτρα αμοιβαίας συνδρομής και συνεργασίας που υπάρχουν στο πλαίσιο του ποινικού δικαίου. Προς τούτο, η Κροατία παραπέμπει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης, το οποίο καταλαμβάνει την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

64. Η Κροατία παραπέμπει στη σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν⁶¹. Ο θεμελιώδης σκοπός της συμφωνίας αυτής έγκειται στην εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που να εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, τόσο για τους πολίτες της Ένωσης όσο και για τους αλλοδαπούς που βρίσκονται στο έδαφος της Ένωσης.

55 Η Νορβηγία παρέπεμψε στην απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 19ης Απριλίου 2016, E-14/15, Holship Norge AS κατά Norsk Transportarbeiderforbund, EFTA Ct. Rep., σκέψη 123.

56 Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 62).

57 Όπ.π. (σκέψεις 58 και 62).

58 Η Κροατία παραπέμπει στις αποφάσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, Επιτροπή κατά Γερμανίας (C-318/05, EU:C:2007:495, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (C-503/14, EU:C:2016:979, σκέψεις 35 και 70).

59 Η Κροατία παραπέμπει στην απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989, Cowan (186/87, EU:C:1989:47, σκέψεις 17 έως 19).

60 Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

61 Βλ. υποσημείωση 16 των παρούσων προτάσεων.

65. Η σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν προβλέπει τη θέσπιση θεμελιωδών διατάξεων σχετικά με την αμοιβαία συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις (τίτλος III σχετικά με την αστυνομία και την ασφάλεια, κεφάλαιο 2) επί των οποίων βασίζεται επί του παρόντος η ανάπτυξη της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις. Το κεκτημένο του Σένγκεν περιλαμβάνει επίσης το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν⁶².

66. Κατά συνέπεια, η Κροατία υποστηρίζει ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανταλλαγή πληροφοριών με το κράτος μέλος του οποίου είναι υπήκοος ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να παρασχεθεί στο εν λόγω κράτος μέλος η δυνατότητα να ασκήσει δίωξη κατά του ενδιαφερομένου, στο βαθμό που έχει δικαιοδοσία να το πράξει σε σχέση με πράξεις που τελέστηκαν εκτός της εθνικής επικράτειας· και να εκδώσει ένταλμα σύλληψης σύμφωνα με τη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως.

67. Τέλος, η Κροατία υποστηρίζει ότι η αρχή της μη επαναπροωθήσεως και της μη εκθέσεως σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση αποτελεί τη θεμελιώδη αρχή του διεθνούς δικαίου για τους πρόσφυγες. Εάν ο I. N. ζητούσε άσυλο στην Κροατία, η αίτησή του θα απορριπτόταν σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφος 1, του κροατικού νόμου για τη διεθνή προστασία, διότι του έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία από κράτος μέλος του ΕΟΧ.

68. Η Κροατία επισημαίνει ότι η Ισλανδία εφαρμόζει τον κανονισμό Δουβλίνο III⁶³ και συμμετέχει στο Eurodac⁶⁴. Επομένως, όπως φρονεί η Κροατία, μπορεί να γίνει δεκτό ότι η Ισλανδία τηρεί τους κανόνες της Ένωσης για το άσυλο και τη διεθνή προστασία. Το 2014, η Ισλανδία συνήψε συμφωνία με την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο⁶⁵ σχετικά με τις λεπτομέρειες της συμμετοχής της⁶⁶.

69. Ως εκ τούτου, η Κροατία υποστηρίζει ότι, μολοντί δεν υφίσταται επί του παρόντος κανένα σύστημα αμοιβαίας αναγνωρίσεως των αποφάσεων περί ασύλου εντός του ΕΟΧ, το νομικό πλαίσιο καθορίζεται από το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου και οι όροι του ασύλου σε κάθε χώρα είναι ομοιόμορφοι.

70. Σε αντίθεση με την Κροατία, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ιδιότητα της Ισλανδίας ως συμβαλλόμενου μέρους στη Συμφωνία ΕΟΧ έχει μεγαλύτερη σημασία για την επίλυση της διαφοράς από τη συμμετοχή της στον χώρο Σένγκεν όσον αφορά. Η Επιτροπή φρονεί ότι ορισμένες διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα όπως συνέβη στην απόφαση *Petruhhin*. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι στην υπόθεση της κύριας δίκης έλειπαν κομμάτια του παζλ της υποθέσεως *Petruhhin*, όπως το γεγονός ότι ο I. N. δεν είναι πολίτης της ΕΕ, τα οποία ωστόσο θα μπορούσαν να καλυφθούν από άλλες διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ.

62 Το σύστημα αυτό αποτελείται από τρεις κανονισμούς. Τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ 2018, L 312, σ. 1)· τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1861, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα των συνοριακών ελέγχων, την τροποποίηση της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας Σένγκεν και την τροποποίηση και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006 (ΕΕ 2018, L 312, σ. 14)· και τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1862 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1986/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της απόφασης 2010/261/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ 2018, L 312, σ. 56).

63 Βλ. υποσημείωση 6 των παρουσών προτάσεων.

64 Βλ. υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

65 Βλ. υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

66 Η Κροατία παραπέμπει στην απόφαση 2014/194/ΕΕ του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2014, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ένωσης, της ρύθμισης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας σχετικά με τις λεπτομέρειες συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (ΕΕ 2014, L 106, σ. 2).

71. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 της Συμφωνίας ΕΟΧ, σκοπός της εν λόγω συμφωνίας είναι «να προωθήσει τη συνεχή και ισόρροπη ενίσχυση των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, με ίσους όρους ανταγωνισμού και με την τήρηση των ιδίων κανόνων, με σκοπό τη δημιουργία ομοιογενούς Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου».

72. Η Επιτροπή παραπέμπει στην κοινή δήλωση των συμβαλλομένων μερών στην απόφαση της μεικτής επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 158/2007 που ενσωματώνει την οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στη Συμφωνία ΕΟΧ⁶⁷, η οποία ενσωματώνει την οδηγία 2004/38 στο δίκαιο των κρατών μελών του ΕΟΧ. Αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι η έννοια της ιθαγένειας της Ένωσης δεν έχει αντίστοιχη έννοια στο δίκαιο του ΕΟΧ και ότι η Συμφωνία ΕΟΧ δεν παρέχει βάση για τα πολιτικές φύσεως δικαιώματα των πολιτών χωρών του ΕΟΧ.

73. Εντούτοις, όλα τα δικαιώματα και οι ελευθερίες της οδηγίας 2004/38 ενσωματώνονται στο δίκαιο του ΕΟΧ. Υπό προϋποθέσεις, οι πολίτες των κρατών του ΕΟΧ έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν εντός του ΕΟΧ και να διαμένουν έως τρεις μήνες σε κράτος που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Συμφωνία ΕΟΧ, καθώς και να απολαύουν προστασίας έναντι των διακρίσεων, ακόμη και αν δεν οικονομικά ενεργοί⁶⁸. Η Επιτροπή δηλώνει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει αν η κατάσταση του Ι. Ν. εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής των άρθρων 28 ή 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ, καθώς και της οδηγίας 2004/38, επισημαίνοντας ότι ο Ι. Ν. ενδεχομένως έχει επωφεληθεί από το δικαίωμά του να λάβει υπηρεσίες ως τουρίστας⁶⁹. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, ο Ι. Ν. εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας ΕΟΧ λόγω του γεγονότος ότι μετέβη από την Ισλανδία στην Κροατία. Ως εκ τούτου, απολαύει προστασίας κατά των διακρίσεων (άρθρα 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ και 18 ΣΛΕΕ).

74. Κατά την Επιτροπή, η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Petruhhin στηρίχθηκε κατ' ουσίαν όχι στην αφηρημένη έννοια της ιθαγένειας, αλλά στα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας και στο άρθρο 18 ΣΛΕΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή φρονεί ότι στην απόφαση Pisciotti⁷⁰, το σημείο εκκίνησης για την ενεργοποίηση της διαδικασίας της νομολογίας Petruhhin ήταν η ύπαρξη διακρίσεως κατά την έννοια του άρθρου 18 ΣΛΕΕ, που αντιστοιχεί στο άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ.

75. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι σκόπιμο να γίνει σύγκριση της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Ο. και Β.⁷¹ και της απόφασης του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ στην υπόθεση Jabbi⁷². Με την απόφαση Ο. και Β., το Δικαστήριο συνήγαγε από το άρθρο 21 ΣΛΕΕ παράγωγο δικαίωμα διαμονής υπηκόου τρίτου κράτους ο οποίος είναι μέλος της οικογένειας πολίτη της Ένωσης στο κράτος μέλος καταγωγής του τελευταίου. Με την απόφαση Jabbi, το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα εφαρμόζοντας την οδηγία 2004/38 στους πολίτες κρατών του ΕΟΧ που δεν είναι οικονομικά ενεργοί, μολονότι το Δικαστήριο στην υπόθεση Ο. και Β. αρνήθηκε να εφαρμόσει την οδηγία 2004/38 κατ' αυτόν τον τρόπο.

67 Βλ. υποσημείωση 30 των παρούσων προτάσεων.

68 Η Επιτροπή παραπέμπει στα άρθρα 4 έως 7 της οδηγίας 2004/38 καθώς και στις σκέψεις 78 και 79 της αποφάσεως του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 22ας Ιουλίου 2013, Wahl, E-15/12, EFTA Ct. Rep.

69 Η Επιτροπή παραπέμπει εν προκειμένω στις αποφάσεις της 2ας Φεβρουαρίου 1989, Cowan (186/87, EU:C:1989:47, σκέψεις 14 έως 17), και της 25ης Απριλίου 2012, Granville, E-13/11, EFTA Ct. Rep., σκέψη 37.

70 Απόφαση της 10ης Απριλίου 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

71 Απόφαση της 12ης Μαρτίου 2014 (C-456/12, EU:C:2014:135).

72 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 26ης Ιουλίου 2016, E-28/15, Jabbi κατά Νορβηγικής Κυβέρνησης, EFTA Ct. Rep., σκέψεις 66 έως 77. Η Επιτροπή παραπέμπει επίσης στην απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 24ης Νοεμβρίου 2014, E-27/13, Ισλανδία κατά Gunnarsson, σκέψεις 79 έως 82.

76. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Συμφωνία ΕΟΧ αναγνωρίζει «την προνομιακή σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, των κρατών μελών της και των κρατών μελών της [ΕΖΕΣ]» η οποία στηρίζεται «στη γειτνίαση, στις από μακρού υφιστάμενες κοινές αξίες»⁷³, και έχει ως βάση «κοινούς κανόνες»⁷⁴, καθώς και τον στόχο που επιδιώκουν τα συμβαλλόμενα μέρη ο οποίος συνίσταται στην «επίτευξη και [στη] διατήρηση ομοιόμορφης ερμηνείας και εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας και των διατάξεων της κοινοτικής νομοθεσίας που επαναλαμβάνονται κατ' ουσίαν» στη Συμφωνία ΕΟΧ «και [στην] καθιέρωση ίσης μεταχείρισης των ατόμων και των οικονομικών φορέων, όσον αφορά τις τέσσερις ελευθερίες»⁷⁵. Τα άρθρα 105 και 106 της Συμφωνίας ΕΟΧ περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με την ομοιόμορφη ερμηνεία⁷⁶.

77. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πρέπει να τηρηθούν οι αρχές της αποφάσεως Petruhhin, θεωρώντας ότι οι αρχές της Ισλανδίας έχουν στη διάθεσή τους μέσο αντίστοιχο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης⁷⁷, ήτοι τη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως. Η Επιτροπή συνάγει εξ αυτού ότι οι κροατικές αρχές οφείλουν να ενημερώσουν την Ισλανδία για την παραλαβή της υποβληθείσας από τη Ρωσία αιτήσεως εκδόσεως, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να ζητήσει την παράδοση του προσώπου αυτού, στο μέτρο που η Ισλανδία μπορεί να κινήσει ποινική διαδικασία κατά του υπηκόου της σύμφωνα με τη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως. Η Κροατία πρέπει να δώσει προτεραιότητα σε αυτή την αίτηση⁷⁸. Μόλις παραληφθεί, η Κροατία οφείλει να παραδώσει τον I. N. στην Ισλανδία.

IV. Ανάλυση

A. Προσδιορισμός των βασικών στοιχείων της διαφοράς σε ένα πολυεπίπεδο νομικό σύστημα

78. Καταρχάς, είναι σκόπιμο να υπογραμμισθεί ότι στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπλέκονται επτά νομικά συστήματα. Τρία εθνικά νομικά συστήματα, ήτοι της Ισλανδίας, της Κροατίας και της Ρωσίας, τρία διακρατικά νομικά συστήματα, ήτοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, καθώς και οι οικουμενικές νομικές πράξεις του συστήματος του δημοσίου διεθνούς δικαίου, όπως η Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων⁷⁹. Τα συστήματα αυτά αλληλεπικαλύπτονται σε μια σειρά ομόκεντρων κύκλων, χωρίς κάποιο να κυριαρχεί επί των άλλων, εκτός από την εξαιρετική περίπτωση όπου κάποιο από αυτά, πλην εκείνων της Ρωσίας ή της Ισλανδίας, υπονομεύει την υπεροχή, την ενότητα και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης⁸⁰.

73 Αιτιολογική σκέψη 2 της Συμφωνίας ΕΟΧ.

74 Αιτιολογική σκέψη 4.

75 Αιτιολογική σκέψη 15.

76 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 26ης Ιουλίου 2016, Jabbi κατά Νορβηγικής Κυβέρνησης, E-28/15, EFTA Ct. Rep., σκέψεις 68 και 70.

77 Βλ. υποσημείωση 34 των παρούσων προτάσεων.

78 Εν προκειμένω, η Επιτροπή παραπέμπει στις αποφάσεις της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψη 49), και της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222).

79 Βλ. υποσημείωση 10 των παρούσων προτάσεων.

80 Βλ. απόφαση της 26 Φεβρουαρίου 2013, Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, ιδίως σκέψεις 58 και 59). Βλ., πιο πρόσφατα, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625, σκέψη 21).

79. Ωστόσο, στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν τίθεται ευθέως τέτοιο ζήτημα. Επομένως, η υπερεθνική έννομη τάξη, όπως χαρακτηρίζεται από την Ένωση, ως πρόσθετη συνταγματική τάξη, δεν είναι ιεραρχικώς ανώτερη ή κατώτερη από εκείνη του αιτούντος δικαστηρίου⁸¹ ή από οποιαδήποτε άλλη από τις αλληλεπικαλυπτόμενες έννομες τάξεις. Λειτουργούν ως συνέργειες που επηρεάζουν η μία την άλλη⁸².

80. Εν ολίγοις, προβαίνοντας σε κατάταξη αυτών των νομικών συστημάτων –οι πολλαπλές έννομες τάξεις αποτελούν το νομικό πλαίσιο εν προκειμένω– καθένα από τα συστήματα αυτά είναι δι-ιεραρχικό, αλλά δεν αποτελεί ενδο-ιεραρχική οντότητα.

81. Επομένως, το Δικαστήριο καλείται, καταρχάς, να προσδιορίσει τις κανονιστικές ρυθμίσεις που του παρέχουν τη δυνατότητα να αποφανθεί επί των υποβληθέντων ερωτημάτων στο πλαίσιο της λεγόμενης πολυεπίπεδης συνεργασίας των ευρωπαϊκών συνταγματικών δικαστηρίων⁸³, ήτοι του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ), και, εν προκειμένω, του *Vrhovni sud* (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Κροατία)⁸⁴. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το τριμερές αυτό σχήμα έχει γίνει κουαρτέτο, δεδομένης της σημασίας του ρόλου του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ και της νομολογίας του για την επίλυση της διαφοράς.

82. Μολονότι δεν υπάρχει ρητή διάταξη της ΣΛΕΕ η οποία να αντιστοιχεί στο άρθρο 6 της Συμφωνίας ΕΟΧ⁸⁵, το Δικαστήριο, αφού επισήμανε ότι ένας από τους κύριους σκοπούς της Συμφωνίας ΕΟΧ ήταν η επέκταση της υλοποιηθείσας στο έδαφος της Ένωσης εσωτερικής αγοράς στα συμβαλλόμενα κράτη της ΕΖΕΣ, έκρινε ότι πολλές διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ σκοπούσαν «να διασφαλίσουν την κατά το δυνατό ομοιόμορφη ερμηνεία της συμφωνίας αυτής στο σύνολο του ΕΟΧ [...]. Στο πλαίσιο αυτό, εναπόκειται στο Δικαστήριο να μεριμνά ώστε οι κανόνες της Συμφωνίας ΕΟΧ, οι οποίοι ταυτίζονται κατ' ουσίαν με τους κανόνες της Συνθήκης να ερμηνεύονται κατά ομοιόμορφο τρόπο εντός των κρατών μελών»⁸⁶. Η αρχή αυτή, γνωστή ως αρχή της ομοιογένειας, ενισχύει τη θέση του ΕΟΧ στην πολυεπίπεδη συνταγματική τάξη που αναλύεται εν προκειμένω⁸⁷.

81 Pernice, I., «Multilevel Constitutionalism and the Crisis of Democracy in Europe» 11 (2015) *European Constitutional Law Review*, σ. 541, σ.σ. 544 έως 545.

82 Βλ. Lenaerts, K., «The European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union: Creating Synergies in the Field of Fundamental Rights Protection», 1 (2018) *Il Diritto dell'Unione Europea*, σ. 9, καθώς και ομιλία που δόθηκε επί του ίδιου θέματος στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Σόφιας στις 23 Μαρτίου 2018.

83 Voßkuhle, A., Multilevel Cooperation of the European Constitutional Court «Der Europäische Verfassungsgerichtsverbund» 6 (2010), *European Constitutional Law Review*, σ. 175.

84 Επί των συνταγματικών δικαστηρίων των κρατών μελών στην περίπτωση αυτή, βλ. Popelier, P., Mazmanyan, A., και Vandendriessche, W., (επιμ.), *The Role of Constitutional Courts in multilevel Governance*, Intersentia, 2013.

85 Το αρχικό κείμενο της Συμφωνίας ΕΟΧ περιλάμβανε μια τέτοια διάταξη (άρθρο 104, παράγραφος 1). Ωστόσο, με τη γνωμοδότηση δυνάμει του άρθρου 228, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ - Σχέδιο συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας, αφενός, και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών, αφετέρου, σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (γνωμοδότηση 1/91, ΕΥ:Σ:1991:490), το Δικαστήριο έκρινε τη διάταξη αυτή ασυμβίβαστη με το δίκαιο της Ένωσης. Βλ. Baudenbacher, C., «The EFTA Court: Structure and Tasks» σε *The Handbook of EEA Law*, Springer, 2016, σ. 179, σ. 188.

86 Απόφαση της 23ης Σεπτεμβρίου 2003, Ospelt και Schlössle Weissenberg (C-452/01, ΕΥ:Σ:2003:493, σκέψη 29). Βλ., πιο πρόσφατα, παραδείγματα χάριν, αποφάσεις της 20ής Οκτωβρίου 2011, Επιτροπή κατά Γερμανίας (C-284/09, ΕΥ:Σ:2011:670, σκέψη 95), της 19ης Ιουλίου 2012, A (C-48/11, ΕΥ:Σ:2012:485, σκέψη 22), και της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Belgium (C-204/12 έως C-208/12, ΕΥ:Σ:2014:2192, σκέψη 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ., επίσης, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 22ας Ιανουαρίου 1997, Opel Austria κατά Συμβουλίου (T-115/94, ΕΥ:Τ:1997:3).

87 Η απουσία ιεραρχικής σχέσεως μεταξύ των αλληλεπικαλυπτόμενων τομέων επιβεβαιώνεται από σχόλια σύμφωνα με τα οποία το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στο δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που προβλέπει το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ απ' ό,τι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βλ., για παράδειγμα, Baudenbacher, B., «The EFTA Court and the Court of Justice of the European Union: Coming in Parts But Winning Minds» σε *The Court of Justice and the Construction of Europe: Analyses and Perspectives on Sixty Years of Case-law*, T.M.C. Asser Press (2013), σ. 183, σ. 198, αναφερόμενο σε σχολιασμό σε ιστολόγιο από τον de la Serr, E. B. της αποφάσεως της 8ης Δεκεμβρίου 2011, KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-272/09 P, ΕΥ:Σ:2011:810), και της αποφάσεως της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής (C-386/10 P, ΕΥ:Σ:2011:815).

83. Τα βασικά στοιχεία της διαφοράς που χρήζουν διευκρινίσεως είναι τα ακόλουθα: 1) το πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και λήψης υπηρεσιών, καθώς και η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, που προστατεύονται τόσο δυνάμει της ΣΛΕΕ (άρθρα 56 και 18)⁸⁸ όσο και της Συμφωνίας ΕΟΧ (άρθρα 36 και 4). 2) η αντικειμενική δικαιολόγηση ενός σαφούς περιορισμού του εν λόγω δικαιώματος. 3) οι κανόνες και τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με την αντικειμενική δικαιολόγηση υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, περιλαμβανομένων των κανόνων που απορρέουν από το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, του ρόλου της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, και της διεθνούς συμφωνίας που αποτελεί η συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως. 4) η διασφάλιση του θεμελιώδους δικαιώματος του Ι.Ν. να μην εκτεθεί σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση ή σε κατάφωρη αρνησιδικία, το οποίο προστατεύεται από τα άρθρα 6 και 13 της ΕΣΔΑ και τα άρθρα 4, 19 και 47 του Χάρτη⁸⁹.

B. Προσδιορισμός των εφαρμοστέων κανόνων

1. Ελευθερία λήψης υπηρεσιών

α) Άρθρο 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ και άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ

84. Όσον αφορά τον προσδιορισμό των εφαρμοστέων κανόνων, βάσει των στοιχείων που προσκομίσθηκαν στο Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση σχετικά με τις δραστηριότητες του Ι. Ν. από τη στιγμή της εισόδου του στην κροατική επικράτεια, ήτοι σχετικά με το γεγονός ότι ήταν σε διακοπές, (βλ. σημείο 48 των παρούσων προτάσεων), μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ήταν αποδέκτης υπηρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ «είναι ανάλογο προς το άρθρο 56 ΣΛΕΕ» και, ως εκ τούτου, ο περιορισμός του άρθρου 56 ΣΛΕΕ «πρέπει, καταρχήν, να κριθεί ότι αντίκειται επίσης στο ως άνω άρθρο 36»⁹⁰. Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι το άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ, έχει σχεδόν ταυτόσημη διατύπωση με το άρθρο 18 ΣΛΕΕ, οπότε το άρθρο αυτό «πρέπει να ερμηνεύεται με ενιαίο τρόπο» με το άρθρο 18 ΣΛΕΕ⁹¹. Πρέπει να υπομνησθεί ότι ο Ι. Ν. έχει υποστεί διάκριση λόγω ιθαγένειας όσον αφορά την προστασία έναντι της έκδοσης ενώ λαμβάνει τουριστικές υπηρεσίες.

85. Επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ εφάρμοσε την απόφαση Cowan⁹² του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθιερώνοντας το δικαίωμα λήψης υπηρεσιών⁹³, και την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας που προκύπτουν στο πλαίσιο αυτό. Τούτο μπορεί να εφαρμοσθεί κατ' αναλογίαν στην υπόθεση της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της οποίας το δικαίωμα αυτό πρέπει να εξετασθεί μάλλον από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρά από το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ.

88 Το άρθρο 45 του Χάρτη προστατεύει επίσης το δικαίωμα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα εντός της Ένωσης.

89 Άλλοι σχετικοί ευρωπαϊκοί κανόνες είναι η ευρωπαϊκή σύμβαση για την αμοιβαία συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων (ETS αριθ. 030), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 12 Ιουνίου 1962. Η Ρωσία έχει κυρώσει τις δύο αυτές συμφωνίες, και το δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο της ευρωπαϊκής σύμβασης για την αμοιβαία συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων (ETS αριθ. 182) τέθηκε σε ισχύ ως προς τη Ρωσία την 1η Ιανουαρίου 2020. Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, υπάρχει επίσης ευρωπαϊκή σύμβαση για τη μεταφορά καταδίκων (ETS αριθ. 112).

90 Απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Ισπανίας (C-678/11, EU:C:2014:2434, σκέψη 66). Βλ., επίσης, παραδείγματος χάριν, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2009, Επιτροπή κατά Ισπανίας (C-153/08, EU:C:2009:618, σκέψη 48): «Στο μέτρο που οι διατάξεις του άρθρου 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ έχουν το ίδιο νομικό περιεχόμενο με τις κατ' ουσίαν ταυτόσημες διατάξεις του άρθρου 49 ΕΚ» (νυν άρθρου 56 ΣΛΕΕ) τα συναχθέντα συμπεράσματα σχετικά με το άρθρο 49 ΕΚ, περιλαμβανομένης της δικαιολογήσεως περί της δυσμενούς διακρίσεως μπορούσαν να «ισχύουν *mutatis mutandis*».

91 Απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Belgium (C-204/12 έως C-208/12, EU:C:2014:2192, σκέψη 123 σε συνδυασμό με τη σκέψη 72). Το Δικαστήριο παρέπεμψε στις αποφάσεις της 1ης Απριλίου 2004, Bellio F.lli (C-286/02, EU:C:2004:212, σκέψεις 34 και 35), και της 10ης Απριλίου 2008, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας (C-265/06, EU:C:2008:210, σκέψη 30).

92 Απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989 (186/87, EU:C:1989:47).

93 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 25ης Απριλίου 2002, Granville, E-13/11, EFTA Ct. Rep., σκέψη 37.

86. Συγκεκριμένα, ο περιορισμός του δικαιώματος του I. N να λάβει υπηρεσίες τουρισμού ήταν πολύ αυστηρότερος (φυλάκιση στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας με σκοπό την έκδοση κατά τη διάρκεια διακοπών) από τον περιορισμό που προέκυψε στην απόφαση Cowan⁹⁴. Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε την άρνηση καταβολής αποζημιώσεως σε πρόσωπο που υπήρξε θύμα επιθέσεως κατά τη διάρκεια των διακοπών του, οι επιπτώσεις της οποίας εμφανίστηκαν όμως μετά τις διακοπές αυτές.

87. Επιπλέον, όπως υποστήριξε η ΕΑΕ κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το γεγονός ότι ο περιορισμός επήλθε στο πλαίσιο της εφαρμογής του ποινικού δικαίου δεν ασκεί επιρροή (βλ. σημείο 47 των παρουσών προτάσεων), δεδομένου ότι η νομολογία του Δικαστηρίου δεν κάνει διάκριση μεταξύ των περιορισμών που στηρίζονται στο αστικό, στο διοικητικό ή στο ποινικό δίκαιο. Στα ανωτέρω θα ήθελα να προσθέσω ότι, πριν από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας ΕΟΧ, είχε διαπιστωθεί ότι οι κανόνες ποινικού δικαίου μπορούσαν να δημιουργήσουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία⁹⁵ και ότι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας είχε ήδη εφαρμοσθεί από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας⁹⁶.

88. Για λόγους πληρότητας, προσθέτω ότι, σε αντίθεση με τις απόψεις που διατύπωσε η Νορβηγία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (σημείο 55 των παρουσών προτάσεων), δεν υφίσταται μονοπώλιο όσον αφορά τον προσδιορισμό της επίμαχης ελευθερίας στο πλαίσιο συγκεκριμένης υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίων των κρατών μελών και ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εναπόκειται στο Δικαστήριο να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο όλα τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του δικαίου της Ένωσης για να μπορέσει να αποφανθεί επί της διαφοράς της οποίας αυτό έχει επιληφθεί⁹⁷.

89. Ως εκ τούτου, θα αναφερθώ στα άρθρα 36 και 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ στο πλαίσιο της απάντησης στα υποβληθέντα ερωτήματα (βλ. σημείο 124 των παρουσών προτάσεων).

β) Το άρθρο 21 ΣΛΕΕ δεν ασκεί επιρροή στην υπόθεση της κύριας δίκης

90. Από τη στιγμή που τα άρθρα 36 και 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ έχουν προσδιορισθεί ως οι βασικοί κανόνες όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, η συζήτηση επί του ζητήματος αν τα δικαιώματα που παρέχονται στους πολίτες της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 21 ΣΛΕΕ μπορούν ή όχι να παρασχεθούν κατ' αναλογία και στους υπηκόους του ΕΟΧ μπορεί να τεθεί στο περιθώριο, παρά την εξέταση των ζητημάτων αυτών στο πλαίσιο των παρατηρήσεων⁹⁸. Όπως επισήμανε ο εκπρόσωπος της ΕΑΕ κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το άρθρο 21 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας τα οποία είναι ήδη διαθέσιμα σύμφωνα με τη Συμφωνία ΕΟΧ (σημείο 47 των παρουσών προτάσεων).

94 Απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989 (186/87, EU:C:1989:47).

95 Απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1993, Keck και Mithouard (C-267/91 και C-268/91, EU:C:1993:905).

96 Παραδείγματος χάριν, απόφαση της 10ης Ιουλίου 1984, Kirk (63/83, EU:C:1984:255).

97 Βλ., παραδείγματος χάριν, προσφάτως, απόφαση της 8ης Μαΐου 2019, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego (C-566/17, EU:C:2019:390, σκέψη 44).

98 Βλ. σημεία 38, 40, 55 έως 56, 61, 75 των παρουσών προτάσεων.

91. Όποιο και αν είναι το καθεστώς των δικαιωμάτων του άρθρου 21 ΣΛΕΕ σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΖΕΣ, ζήτημα το οποίο προσεχώς θα εξετασθεί εκ νέου⁹⁹ από το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ (βλ. σημείο 56 των παρουσών προτάσεων), το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να επηρεάσει την έκβαση της διαφοράς της κύριας δίκης¹⁰⁰. Αρκεί να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι ο σκεπτικισμός ως προς τη λυσιτέλεια της νομολογίας που διαμόρφωσε το Δικαστήριο βασιζόμενο αποκλειστικά στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ, σε τμήμα της οποίας αναφέρθηκε η Επιτροπή (σημείο 75 των παρουσών προτάσεων), φαίνεται ότι είναι βάσιμος, δεδομένου ότι το άρθρο 21 ΣΛΕΕ ενσωματώθηκε στις Συνθήκες με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας του 2007, πολύ μετά την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας ΕΟΧ την 1η Ιανουαρίου 1994¹⁰¹.

2. Επί της αντικειμενικής δικαιολογήσεως

α) Η αποτροπή της ατιμωρησίας συνιστά αντικειμενική δικαιολόγηση για τον περιορισμό της ελευθερίας λήψης υπηρεσιών

92. Το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών τουρισμού δικαιολογείται αντικειμενικά βάσει του δικαίου του ΕΟΧ¹⁰², όπως και βάσει του άρθρου 56 ΣΛΕΕ. Μπορεί η Κροατία να επικαλεστεί την αποτροπή της ατιμωρησίας ως αντικειμενικό δικαιολογητικό λόγο για τον περιορισμό των δικαιωμάτων ελεύθερης κυκλοφορίας του Ι. Ν. βάσει του άρθρου 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ, θέτοντάς τον υπό κράτηση με σκοπό την έκδοση, ενώ η ίδια αυτή μεταχείριση δεν προβλέπεται για τους υπηκόους της Κροατίας;

93. Ως προς το ζήτημα και μόνον αυτό η απόφαση Petruhhin¹⁰³ αρχίζει να ασκεί επιρροή όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, μολονότι φαίνεται ότι αποτέλεσε ουσιαστικό στοιχείο της διαδικασίας ενώπιον των κροατικών δικαστηρίων, και επομένως επηρέασε, ενδεχομένως υπερβολικά, το περιεχόμενο της δικογραφίας.

94. Το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση Petruhhin, ότι η αποτροπή του κινδύνου ατιμωρησίας προσώπου που έχει τελέσει ποινικό αδίκημα πρέπει, κατ' αρχήν, «να θεωρείται ότι αποτελεί θεμιτό σκοπό κατά το δίκαιο της Ένωσης»¹⁰⁴, αυτή δε η κατ' αρχήν αποδοχή της αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας ως δικαιολογητικού λόγου για τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας επαναλήφθηκε με τις μεταγενέστερες αποφάσεις Pisciotti¹⁰⁵ και Raugėvičius¹⁰⁶.

99 Βλ., αρχικώς, απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 26ης Ιουλίου 2016, Jabbi κατά Νορβηγικής Κυβέρνησης, E-28/15, EFTA Ct. Req. O I. N. δεν προέβαλε συγκεκριμένη ένσταση βάσει της οδηγίας 2004/38, όπως η προσβολή του δικαιώματος εισόδου του άρθρου 5 της οδηγίας αυτής, όπως κρίθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 22ας Ιουλίου 2013, Wahl E-15/12, EFTA Ct Reports. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν θα εξετάσω περαιτέρω την οδηγία 2004/38 πέραν της παρατήρησης ότι, ως πράξη παραγώγου δικαίου, πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την πράξη του πρωτογενούς δικαίου, ήτοι το άρθρο 36 ΕΟΧ. Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 23ης Ιανουαρίου 2012, STX Norway Offshore AS κ.λπ. κατά Νορβηγικού κράτους, E-2/11, EFTA Ct. Rep., σκέψη 34.

100 Η τρέχουσα συζήτηση επί του ζητήματος αν η ιθαγένεια μπορεί να αποσυνδεθεί από την υπηκοότητα κράτους μέλους μπορεί επίσης να τεθεί στο περιθώριο. Βλ., παραδείγματος χάριν, Nic Shuibhine, N., «The Territory of the Union in EU citizenship Law: Charting a Route from Parallel to Integrated Narratives», (2019), *Yearbook of European Law* 1.

101 Έχω κατά νου εδώ τη διάκριση που γίνεται στο δίκαιο του ΕΟΧ μεταξύ των αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκδόθηκαν πριν από την ημερομηνία της Συμφωνίας ΕΟΧ, οι οποίες έχουν εφαρμογή στις διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ οι οποίες είναι «κατ' ουσίαν ταυτόσημες με τους αντίστοιχους κανόνες της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας» (άρθρο 6 της Συμφωνίας ΕΟΧ), και των αποφάσεων του Δικαστηρίου που εκδόθηκαν μετά την ημερομηνία υπογραφής της Συμφωνίας ΕΟΧ. Η Ποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ και το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ υποχρεούνται μόνο να «λαμβάνουν υπόψη τους τις αρχές που έχουν καθιερωθεί από τις σχετικές αποφάσεις» του Δικαστηρίου [άρθρο 3, παράγραφος 2, της συμφωνίας μεταξύ των κρατών της ΕΖΕΣ σχετικά με τη σύσταση εποπτεύουσας αρχής και την ίδρυση Δικαστηρίου (EE 1994, L 344, σ. 3)].

102 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 19ης Απριλίου 2016, Holship Norge AS κατά Norsk Transportarbeiderforbund, E-14/15, EFTA Ct. Rep., σκέψη 121.

103 Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630).

104 Όπ.π. (σκέψη 37).

105 Απόφαση της 10ης Απριλίου 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 47).

106 Απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898, σκέψη 32). Το Δικαστήριο έχει επίσης επιστήσει την προσοχή εναντίον του κινδύνου ατιμωρησίας κατά την ανάπτυξη της νομολογίας του σχετικά με τους περιορισμούς στη λειτουργία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και τον κίνδυνο εκθέσεως σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή. Βλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψεις 85 και 86).

95. Η επιτακτική ανάγκη για ομοιογένεια μεταξύ του δικαίου του ΕΟΧ και του δικαίου της Ένωσης προφανώς επιβάλλει καταφατική απάντηση όσον αφορά την εξουσία που διαθέτει η Κροατία να επικαλεστεί την αποτροπή του κινδύνου ατιμωρησίας προκειμένου να δικαιολογήσει την κράτηση και την έκδοση του I. N. Δεδομένου ότι οι περιορισμοί της ελεύθερης κυκλοφορίας μπορούν να στηριχθούν στο ποινικό δίκαιο, θα ήταν παράλογο να απαγορευθεί σε ένα κράτος μέλος να στηριχθεί σε εκτιμήσεις που επίσης απορρέουν από την εφαρμογή του ποινικού δικαίου με σκοπό την δικαιολόγηση.

96. Εντούτοις, πρόκειται για ζήτημα διαφορετικό του ζητήματος κατά πόσον, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι μέχρι σήμερα πράξεις των κροατικών αρχών «μπορούν να δικαιολογηθούν βάσει αντικειμενικών λόγων [...] αναγκαί[ων] για την προστασία των συμφερόντων τα οποία σκοπούν να διασφαλίσουν και μόνο στο μέτρο που οι σκοποί αυτοί δεν μπορούν να επιτευχθούν με λιγότερο περιοριστικά μέτρα»¹⁰⁷.

β) Η έλλειψη αμοιβαίας εμπιστοσύνης στο δίκαιο του ΕΟΧ δεν αποτελεί εμπόδιο στην εφαρμογή της νομολογίας Petruhhin

97. Πρώτον, συμφωνώ με τα επιχειρήματα που προέβαλε η Νορβηγία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά τα οποία η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, όπως έχει εξελιχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη Συνθήκη της Λισσαβώνας του 2007, δεν έχει εφαρμογή στο δίκαιο του ΕΟΧ. Παρά τον *suī generis* χαρακτήρα του νομικού συστήματος του ΕΟΧ και την εγγύτητα των σχέσεων μεταξύ της ΕΖΕΣ και των κρατών μελών της Ένωσης, όπως περιγράφονται από την ΕΑΕ (σημείο 44 των παρουσών προτάσεων), και παρά τις διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ στις οποίες παραπέμπει η Επιτροπή (σημείο 76 των παρουσών προτάσεων) σχετικά με την προνομιακή σχέση του ΕΟΧ με την Ένωση, είναι γεγονός ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη πριν από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας βρισκόταν, ούτως ειπείν, σε πρώιμο στάδιο¹⁰⁸. Όπως επισημαίνει η Νορβηγία (σημείο 59 των παρουσών προτάσεων), το άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ δεν έχει αντίστοιχη διάταξη στη Συμφωνία ΕΟΧ.

98. Ωστόσο, διαφωνώ με την άποψη της Νορβηγίας ότι το Δικαστήριο, επειδή στην απόφαση Petruhhin, στηρίχθηκε στο ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ως εναλλακτική και λιγότερο περιοριστική της ελεύθερης κυκλοφορίας λύση σε σχέση με την έκδοση, είχε την πρόθεση να κρίνει ότι η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης αποτελεί τη *μόνη* αποδεκτή εναλλακτική λύση την οποία μπορεί να επικαλεστεί ο κατηγορούμενος όταν ένα κράτος μέλος προβάλλει την αποτροπή της ατιμωρησίας ως λόγο δικαιολογητικό του περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας.

99. Τούτο επιβεβαιώνεται από την απόφαση στην υπόθεση Pisciotti, στην οποία, σε αντίθεση με την απόφαση Petruhhin, δεν γινόταν καμία αναφορά στις διατάξεις σχετικά με την απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης¹⁰⁹ όσον αφορά την αμοιβαία συνεργασία (πρβλ. τα επιχειρήματα της Νορβηγίας που παρατίθενται στα σημεία 57 έως 59 των παρουσών προτάσεων). Στην απόφαση Pisciotti, τονιζόταν μάλλον η ύπαρξη μηχανισμού δυνάμει του οποίου ο κατηγορούμενος μπορεί πράγματι να διωχθεί αποτελεσματικά. Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο έκρινε τα εξής:

«Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι πρέπει να δίδεται προτεραιότητα στην ανταλλαγή πληροφοριών με το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να παρέχεται, ενδεχομένως, η δυνατότητα στις αρχές αυτού του κράτους μέλους να εκδώσουν ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης στο πλαίσιο διώξεως. Συνεπώς, όταν σε κράτος μέλος στο οποίο έχει μεταβεί πολίτης της Ένωσης ο οποίος είναι υπήκοος άλλου κράτους μέλους υποβάλλεται αίτηση εκδόσεως

¹⁰⁷ Απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Pisciotti, (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁰⁸ Για μια συνοπτική έκθεση, βλ. Brouwer, E., «Mutual Trust and the Dublin Regulation: the Protection of Fundamental Rights in the EU and the Burden of Proof» 9 (2013), *Utrecht Law Review*, σ. 135

¹⁰⁹ Το ίδιο ισχύει και για την απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898), η οποία αφορούσε αίτημα τρίτου κράτους για την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής κατά πολίτη της Ένωσης που είχε ασκήσει τα δικαιώματά του ελεύθερης κυκλοφορίας.

από τρίτο κράτος, με το οποίο το πρώτο κράτος μέλος έχει συνάψει συμφωνία εκδόσεως, το εν λόγω κράτος μέλος υποχρεούται να ενημερώσει το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο εν λόγω πολίτης και, ενδεχομένως, κατόπιν αιτήματος αυτού του τελευταίου κράτους μέλους, να του παραδώσει τον συγκεκριμένο πολίτη, σύμφωνα με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό το κράτος μέλος έχει δικαιοδοσία, βάσει του εθνικού του δικαίου, να ασκήσει δίωξη κατά του προσώπου αυτού για πράξεις τελεσθείσες στην αλλοδαπή (βλ., συναφώς, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, σκέψεις 48 και 50).»¹¹⁰

100. Επομένως, φρονώ ότι η απόφαση αυτή έδωσε έμφαση στην ύπαρξη εναλλακτικής λύσεως διασφαλίζοντας την αποτροπή της ατιμωρησίας στον ίδιο ή σε παρόμοιο βαθμό με την έκδοση. Στα σημεία 119 έως 123 των παρουσών προτάσεων, θα εξετάσω κατά πόσον τα μέτρα που έλαβε η Ισλανδία μέχρι σήμερα πληρούν την απαίτηση αυτή.

γ) Η αμοιβαία εμπιστοσύνη και το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου

101. Μολονότι αναγνωρίζω ότι η συμμετοχή της Κροατίας στο κεκτημένο του Σένγκεν, σύμφωνα με το καθεστώς προσχωρήσεως της Κροατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι μόνο μερική (σημείο 15 των παρουσών προτάσεων)¹¹¹, η Κροατία συμμετέχει στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Η Κροατία δε όχι μόνον συμμετέχει στον κανονισμό Δουβλίνο III¹¹² (οι συνέπειες του οποίου εξετάστηκαν από το Δικαστήριο στην απόφασή A.S.¹¹³) και στον κανονισμό Eurodac¹¹⁴, αλλά έχει επίσης μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη της και εφαρμόζει κανονικά την οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις¹¹⁵, την οδηγία για τη διαδικασία ασύλου¹¹⁶ και την οδηγία για την υποδοχή¹¹⁷. Επομένως, δεσμεύεται από το άρθρο 80 ΣΛΕΕ, δυνάμει του οποίου η εφαρμογή της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου «διέπ[εται] από την αρχή της αλληλεγγύης».

102. Οι βασικές παράμετροι της συμμετοχής στο σύστημα «Δουβλίνο III», τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα συνδεδεμένα κράτη Σένγκεν, όπως η Ισλανδία, εξετάστηκαν από τη γενική εισαγγελέα E. Sharpston στις προτάσεις της στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις A. S. και Jafari¹¹⁸. Παρατήρησε τα εξής:

«Το [κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου] εντάσσεται σε πλαίσιο εκ του οποίου ευλόγως συνάγεται ότι το σύνολο των κρατών που μετέχουν σε αυτό, είτε πρόκειται για κράτη μέλη είτε για τρίτα κράτη, σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, περιλαμβανομένων αυτών που στηρίζονται στη Σύμβαση της Γενεύης, στο Πρωτόκολλο του 1967 και στην ΕΣΔΑ [...], και ότι είναι δυνατή συναφώς η ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών [...] “Λαμβάνοντας ακριβώς υπόψη την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ο νομοθέτης της Ένωσης εξέδωσε τον [κανονισμό Δουβλίνο II] προκειμένου να εξορθολογίσει την εξέταση των αιτήσεων ασύλου και να αποτρέψει τη συμφόρηση του συστήματος την οποία θα προκαλούσε η υποχρέωση των αρχών των κρατών να εξετάζουν πλείονες αιτήσεις του ίδιου αιτούντος, να ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τον προσδιορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου και, κατ’ αυτόν τον τρόπο, να αποτρέψει το ‘forum shopping’, έχοντας ως κοινό για τα νομοθετήματα αυτά κύριο σκοπό την επιτάχυνση της εξετάσεως των αιτήσεων προς το συμφέρον τόσο των αιτούντων άσυλο όσο και των μετεχόντων

110 Η υπογράμμιση δική μου. Απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, Piscioti, (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 51).

111 Αυτό μπορεί να μεταβληθεί σύντομα. Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την επαλήθευση της πλήρους εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν από την Κροατία COM(2019)497 final.

112 Βλ. υποσημείωση 5 των παρουσών προτάσεων.

113 Απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, A. S. (C-490/16, EU:C:2017:585).

114 Βλ. υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

115 Βλ. υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

116 Βλ. υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

117 <https://www.asylumineurope.org/reports/country/croatia/annex-i-transposition-ceas-national-legislation>.

118 C-490/16 και C-646/16, EU:C:2017:443.

κρατών.” [...] Τα ζητήματα αυτά αφορούν τον πυρήνα της έννοιας του ‘χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης’ [...] και, ειδικότερα, του ΚΕΣΑ στη βάση της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και του τεκμηρίου συμμορφώσεως των υπόλοιπων κρατών μελών με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ειδικότερα, με τα θεμελιώδη δικαιώματα [...]»¹¹⁹.

103. Όσον αφορά την Ισλανδία, το 2001 η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ως είχε τότε, συνήψε συμφωνία με τη Νορβηγία και με την Ισλανδία σχετικά με τα κριτήρια και τους μηχανισμούς καθορισμού του κράτους που είναι αρμόδιο για την εξέταση αίτησης παροχής άσυλου που υποβάλλεται στην Ισλανδία ή στη Νορβηγία¹²⁰. Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε η Κροατία (βλ. σημείο 68 των παρουσών προτάσεων), η Ισλανδία συμμετέχει στο σύστημα «Δουβλίνο III» και στο Eurodac¹²¹ καθώς επίσης συμμετέχει στην ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης για το άσυλο μέσω διεθνούς συμφωνίας, ενώ η ΕΑΕ υποστήριξε επίσης ότι το ισλανδικό δίκαιο παραπέμπει στο άρθρο 15 της οδηγίας για τις ελάχιστες απαιτήσεις (βλ. σημείο 47 των παρουσών προτάσεων).

104. Οι παράμετροι αυτές, σε συνδυασμό με την ευρύτερη συμμετοχή της Ισλανδίας στο κεκτημένο Σένγκεν ως συνδεδεμένο κράτος Σένγκεν¹²², δεσμεύουν την Κροατία και την Ισλανδία με υποχρέωση αμοιβαίας εμπιστοσύνης όσον αφορά αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής άσυλου και ιδίως του κανονισμού Δουβλίνο III.

105. Επισημαίνεται ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη δεν περιορίζεται, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, στα ζητήματα του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο και της ορθής εφαρμογής της Σύμβασης της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων¹²³. Αφορά γενικότερα το δίκαιο της Ένωσης¹²⁴, όπερ σημαίνει ότι η ορθή εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο III στην Ισλανδία πρέπει να θεωρείται δεδομένη ή, όπως υποστήριξε η ΕΑΕ (σημείο 47 των παρουσών προτάσεων), πρέπει να γίνει κατά τεκμήριο δεκτό ότι βασιμώς χορηγήθηκε άσυλο από την Ισλανδία, εφόσον η Ισλανδία εκτίμησε ότι ήταν το αρμόδιο συμμετέχον κράτος σύμφωνα με το κεφάλαιο III του κανονισμού του Δουβλίνου, και πράγματι υπεραμύνθηκε της απόφασής της κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση (βλ. σημείο 51 των παρουσών προτάσεων). Η προσέγγιση αυτή είναι επίσης συνεπής προς τις προτεραιότητες και τις οργανωτικές επιταγές του συστήματος «Δουβλίνο III», όπως εξηγεί η γενική εισαγγελέας E. Sharspston στις προτάσεις της που παρατίθενται στο σημείο 102 των παρουσών προτάσεων (εξορθολογισμός της εξετάσεως των αιτήσεων άσυλου· αποτροπή της συμφόρησης· ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου· αποτροπή του forum shopping).

119 Η υπογράμμιση δική μου. Όπ.π. (σημείο 123). Η γενική εισαγγελέας παρέπεμψε στις αιτιολογικές σκέψεις 2, 3, 19 και 39 του κανονισμού Δουβλίνο III, καθώς και στις αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2011, N. S. κ.λπ. (C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865), της 6ης Ιουνίου 2013, MA κ.λπ. (C-648/11, EU:C:2013:367), και της 10ης Δεκεμβρίου 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813). Το απόσπασμα που παρατίθεται εντός είναι από την απόφαση Abdullahi, σκέψη 53.

120 Απόφαση 2001/258/EK του Συμβουλίου (ΕΕ 2001, L 93, σ. 38). Βλ., επίσης, άρθρο 1 της συμφωνίας που μνημονεύεται στην υποσημείωση 6 των παρουσών προτάσεων.

121 Βλ., αντίστοιχα, υποσημειώσεις 6 και 7 των παρουσών προτάσεων.

122 Τούτο προβλέπεται, κυρίως, από τη συμφωνία σύνδεσης Σένγκεν, υποσημείωση 4 των παρουσών προτάσεων, και περιλαμβάνει, παραδείγματος χάριν, τη συμφωνία του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985, υποσημείωση 21 των παρουσών προτάσεων, και υπό την επιφύλαξη εξαιρέσεων, τη σύμβαση που υπογράφηκε στο Σένγκεν στις 19 Ιουνίου 1990, μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου και του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985, υποσημείωση 16 των παρουσών προτάσεων· τον κανονισμό (ΕΚ) 574/1999 του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1999, για τον καθορισμό των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων πρέπει να διαθέτουν θεώρηση κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (ΕΕ 1999, L 72, σ. 2) [νυν κανονισμός (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή] (ΕΕ 2018, L 303, σ. 39)· τον κανονισμό (ΕΚ) 1683/95 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1995, για τη θέσπιση ενιαίου υποδείγματος θεώρησης (ΕΕ 1995, L 164, σ. 1).

123 Βλ. υποσημείωση 10 των παρουσών προτάσεων. Βλ., γενικά, Lawunmi, D., «The Dublin Regulation and the Charter: an impetus for change» σε Peers, S., et. al. (επιμ.), *The EU Charter of Fundamental Rights: a Commentary*, 2η έκδ., Hart Publishing, 2020 (προσεχώς).

124 Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση της 19ης Μαρτίου 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, σκέψη 81).

106. Πράγματι, μέχρι σήμερα, το Δικαστήριο έχει αμβλύνει τον ρόλο της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνο III μόνο προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο¹²⁵. Η προσέγγιση αυτή θα ήταν αυτονόητη εάν η αμοιβαία εμπιστοσύνη μπορούσε να μετριασθεί σύμφωνα με τον κανονισμό Δουβλίνο III, με αποτέλεσμα τον περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

107. Επομένως, ορθώς υποστηρίζει η Κροατία (βλ. σημείο 68 των παρουσών προτάσεων) ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Ισλανδία τηρεί τους κανόνες της Ένωσης στον τομέα του ασύλου και της διεθνούς προστασίας, και ότι όλοι οι μηχανισμοί συνεργασίας μεταξύ των δύο κρατών τυγχάνουν εφαρμογής στο πλαίσιο της υποθέσεως που αφορά τον I. N.¹²⁶. Η αμοιβαία εμπιστοσύνη με βάση την οποία πρέπει να αξιολογηθούν οι ενέργειες της Κροατίας προς απάντηση των μέχρι σήμερα αιτημάτων της Ισλανδίας υπό το πρίσμα των κανόνων που τέθηκαν με την απόφαση *Petruhhin* είναι η αμοιβαία εμπιστοσύνη που προβλέπεται στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, και όχι η αμοιβαία εμπιστοσύνη που ισχύει στο πλαίσιο της συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, ή η επέκταση και η ανάπτυξη των κανόνων καλής πίστωσης που είναι εγγενείς στη Συμφωνία ΕΟΧ. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 6 του πρωτοκόλλου (αριθ. 19) σχετικά με το κερτημένο του Σένγκεν¹²⁷, πρέπει να διατηρηθεί μια «ειδική σχέση» με την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

108. Επιπλέον, η αμοιβαία εμπιστοσύνη που η Κροατία υποχρεούται να επιδείξει έναντι της Ισλανδίας ουδόλως επηρεάζεται από το γεγονός ότι ο I. N. έχει αποκτήσει την ισλανδική ιθαγένεια. Πρώτον, τα έγγραφα που εξέδωσε η Ισλανδία με τα οποία αναγνωρίστηκε στον I. N. καθεστώς πρόσφυγα εξακολουθούσαν να ισχύουν κατά τη διέλευση των κροατικών συνόρων. Δεύτερον, δεν ήταν δυνατό για τον I. N. να ζητήσει άσυλο σύμφωνα με το κροατικό δίκαιο (βλ. σημεία 35 και 67 των παρουσών προτάσεων) αλλά ούτε και βάσει του κανονισμού Δουβλίνο III¹²⁸, διότι ότι είχε ήδη αποκτήσει άσυλο σε συμμετέχον κράτος. Τρίτον, η χορήγηση ασύλου από την Ισλανδία εξακολουθούσε να ασκεί επιρροή όσον αφορά την προστασία του I. N. έναντι συμπεριφοράς απαγορευμένης από τη Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων¹²⁹, καθώς και για την αποτροπή του *forum shopping*, που συνιστά έναν από τους κύριους σκοπούς του κανονισμού Δουβλίνο III¹³⁰. Τέταρτον, το καθεστώς πρόσφυγα που αναγνωρίστηκε στον I. N. δεν έχει ανακληθεί με μία από τις διαδικασίες που προβλέπει προς τούτο το δίκαιο της Ένωσης¹³¹.

109. Είναι αληθές ότι το άρθρο 1Γ, σημείο 3, της Σύμβασης της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων μνημονεύει, μεταξύ των λόγων παύσης του καθεστώτος του πρόσφυγα, την κτήση «νέας υπηκοότητας» και την απόλαυση «της υπό της χώρας της νέας [του δικαιούχου] υπηκοότητας παρεχομένης προστασίας». Ωστόσο, υπό το πρίσμα του σκοπού της σύμβασης αυτής, η παύση λόγω απόκτησης ιθαγένειας μπορεί να εφαρμοστεί μόνον «όταν η βάση για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα έχει εκλείψει και ως εκ τούτου η προστασία δεν είναι πλέον αναγκαία ή δικαιολογημένη»¹³². Όπως προκύπτει από τη υπόθεση της κύριας δίκης, οι ιδιαιτερότητες της

125 Βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Δεκεμβρίου 2011, N. S. κ.λπ. (C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865), και αλληλεπίδραση με την απόφαση του ΕΔΔΑ της 21ης Ιανουαρίου 2011, M.S.S κατά Βελγίου και Ελλάδας (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609). Βλ., προσφάτως, απόφαση της 19ης Μαρτίου 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218).

126 Προφανώς η Κροατία ορθώς δηλώνει, τουλάχιστον εν μέρει, ότι δεσμεύεται από τις διατάξεις του κεφαλαίου II για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων στη σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, υποσημείωση 16 των παρουσών προτάσεων. Βλ. παράρτημα II της Πράξης Προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, υποσημείωση 20 των παρουσών προτάσεων. Η Ισλανδία δεσμεύεται από το κεφάλαιο II για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων στην ίδια σύμβαση, λόγω του μέρους I, παράρτημα A της συμφωνίας σύνδεσης Σένγκεν, υποσημείωση 3 των παρουσών προτάσεων.

127 Βλ. υποσημείωση 17 των παρουσών προτάσεων.

128 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III (βλ. υποσημείωση 5 των παρουσών προτάσεων), η αίτηση ασύλου «εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος».

129 Βλ. υποσημείωση 10 των παρουσών προτάσεων. Κατά την αιτιολογική σκέψη 3 του Δουβλίνο III, η σύμβαση αυτή αποτελεί πηγή για την ερμηνεία του κανονισμού Δουβλίνο III.

130 Βλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκαν οι αποφάσεις A. S. και Jafari (σημείο 102 των παρουσών προτάσεων).

131 Βλ. οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου, υποσημείωση 7 των παρουσών προτάσεων.

132 Karpferer, S., «Cancellation of Refugee Status», *Legal and Protection Policy Research Series*, UNHCR PPLA/2003/02, Μάρτιος 2003, σ. 36 έως 37.

διαχειρίσεως του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου συνεπάγονται ότι η διατήρηση του καθεστώτος του πρόσφυγα μπορεί να είναι «αναγκαία» για τη διασφάλιση της προστασίας, ακόμη και μετά την κτήση νέας ιθαγένειας. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 1Γ, σημείο 3, της Σύμβασης της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων, πλαίσιο το οποίο αποκλείει τη γραμματική ερμηνεία του. Στο προοίμιο της σύμβασης αυτής διευκρινίζεται ότι «ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών έχει επανειλημμένως εκδηλώσει το ζωντανό ενδιαφέρον δια τους Πρόσφυγες και προσεπάθησεν όπως τους εξασφαλίσει την ευρύτεραν δυνατήν άσκησιν των θεμελιωδών τούτων δικαιωμάτων και ελευθεριών»¹³³.

110. Τέλος, τίποτε δεν θα μπορούσε να αντιβαίνει περισσότερο στα θεμελιώδη δικαιώματα του I. N. από την ανάκληση της προστασίας που του έχει παρασχεθεί βάσει της εφαρμογής από την Ισλανδία του κανονισμού Δουβλίνο III λόγω της απόκτησης της ισλανδικής ιθαγένειας.

δ) *Επί των εφαρμοστέων κανόνων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του I. N.*

111. Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, στόχος του I. N. είναι να αποφύγει την έκθεση σε συνθήκες απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως ή ποινής και σε μη δίκαιη δίκη. Όσον αφορά και τις δύο αυτές περιπτώσεις, ο I. N. υφίσταται διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με τους υπηκόους της Κροατίας, λόγω της απαγορεύσεως εκδόσεως ημεδαπών την οποία προβλέπει το Σύνταγμα της Κροατίας.

112. Στο σημείο αυτό, θα ήταν σκόπιμο να επισημανθεί ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αποτελεί παράδειγμα *αλληλοεπικαλύψεως* των συνεργειών των ομόκεντρων κύκλων που περιβάλλουν τους επίμαχους διεθνείς οργανισμούς, διότι τα ουσιαστικά δικαιώματα που εξετάζονται προστατεύονται κατά τον ίδιο τρόπο και στις τρεις νομικές πράξεις, ήτοι την ΕΣΔΑ, τον Χάρτη και τη Συμφωνία ΕΟΧ, μολοντί υπό άλλες συνθήκες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ανταγωνιστικές. Η απαγόρευση απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισεως αποτελεί μέρος της κοινής ευρωπαϊκής συνταγματικής κληρονομιάς.

113. Είναι αληθές ότι το ΕΔΔΑ έχει επισημάνει ότι «μολοντί το Δικαστήριο της ΕΖΕΣ έκρινε ότι οι διατάξεις της Συμφωνίας ΕΟΧ “πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων” προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ του δικαίου του ΕΟΧ και του δικαίου της Ένωσης [βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 28ης Ιουλίου 2016, Yankuba Jabbi (E-28/15, EFTA Court report 2016, σ. 575, σκέψη 81)], η Συμφωνία ΕΟΧ δεν περιλαμβάνει ούτε τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε οποιαδήποτε αναφορά σε άλλες νομικές πράξεις που έχουν το ίδιο αποτέλεσμα, όπως η [ΕΣΔΑ]»¹³⁴.

114. Ωστόσο, στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, τούτο δεν έχει σημασία, διότι η υποχρέωση του δικαστηρίου του συμβαλλόμενου κράτους να διερευνήσει τον κίνδυνο εκθέσεως σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση πριν από την έκδοση έχει εξαγγελθεί με τη νομολογία του ΕΔΔΑ τη σχετική με το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ¹³⁵. Η σύνδεση με το δίκαιο της Ένωσης και με τον Χάρτη απορρέει από το ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι «η προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του Χάρτη απαγόρευση της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης αντιστοιχεί προς εκείνην του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ και ότι, στο μέτρο αυτό, η έννοια και η εμβέλειά της είναι, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, ίδια με εκείνη που της αποδίδει η εν λόγω σύμβαση»¹³⁶. Το επίπεδο

¹³³ Η υπογράμμιση δική μου. Βλ. υποσημείωση 10 των παρούσων προτάσεων. Βλ., επίσης, απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, Μ κ.λπ. (Ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα) (C-391/16, C-77/17 και C-78/17, EU:C:2019:403, σκέψεις 78 και 81), σχετικά με το καθεστώς της Σύμβασης της Γενεύης στο δίκαιο της Ένωσης. Στη σκέψη 108, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το παράγωγο δίκαιο της Ένωσης δεν πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι έχει ως σκοπό να παρακινήσει τα κράτη μέλη «να μη συμμορφώνονται με τις διεθνείς υποχρεώσεις τους, όπως απορρέουν από τη Σύμβαση της Γενεύης, περιορίζοντας τα δικαιώματα» που απορρέουν από τη σύμβαση αυτή.

¹³⁴ Απόφαση δεύτερου τμήματος, της 5ης Νοεμβρίου 2019, Konkurrenten. NO A.S κατά Νορβηγίας, προσφυγή αριθ. 47341/15, σκέψη 43.

¹³⁵ Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση του ΕΔΔΑ της 19ης Νοεμβρίου 2019, TK και SR κατά Ρωσίας (CE:ECHR:2019:1119JUD002849215, §§ 78, 91 έως 96).

¹³⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Φεβρουαρίου 2017, C.K. κ.λπ. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, σκέψη 67).

προστασίας των θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων μπορεί να επεκταθεί με την ενίσχυση του πεδίου εφαρμογής του Χάρτη (παραδείγματος χάριν, ενδεχομένως, όσον αφορά την προστασία της ιδιοκτησίας στο πλαίσιο του Χάρτη, όπως αντικατοπτρίζεται στο άρθρο 17 του Χάρτη και τη ρητή αναφορά στην πνευματική ιδιοκτησία που περιλαμβάνεται στο ίδιο άρθρο), ωστόσο, η υπόθεση της κύριας δίκης δεν αφορά μια τέτοια περίπτωση.

115. Η σύνδεση με το δίκαιο του ΕΟΧ συνίσταται στο γεγονός ότι η ΕΣΔΑ αποτελεί από μακρού σημαντική πηγή του δικαίου του ΕΟΧ, η δε πρώτη αιτιολογική σκέψη της Συμφωνίας ΕΟΧ αναφέρει ότι ο ΕΟΧ θα οδηγήσει στη δημιουργία μιας Ευρώπης «βασισμένης στην ειρήνη, τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου», και αυτό εκτείνεται στη δέσμευση των συμβαλλομένων μερών της Συμφωνίας ΕΟΧ να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα σε περίπτωση παρέκκλισης από το δίκαιο του ΕΟΧ¹³⁷.

116. Τόσο στο δίκαιο της Ένωσης, όσο και στο δίκαιο της ΕΣΔΑ, η απαγόρευση έκδοσης υπό συνθήκες που ενέχουν κίνδυνο έκθεσης σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ισχύει για κάθε πρόσωπο, ανεξαρτήτως ιθαγένειας. Τούτο αντικατοπτρίζεται στον όρο «κανείς» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη το οποίο εισάγει στο δίκαιο της Ένωσης τις αρχές που ανέπτυξε το ΕΔΔΑ στο πλαίσιο του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ¹³⁸. Επομένως, το γεγονός ότι ο I. N. δεν έχει την ιθαγένεια της Ένωσης δεν ασκεί επιρροή στην άσκηση του εν λόγω ουσιαστικού δικαιώματος δεδομένου του εύρους του προσωπικού πεδίου εφαρμογής της διατάξεως αυτής. Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη εφαρμόζεται ανεξάρτητα τόσο από διακρίσεις όσο και από την ιθαγένεια της Ένωσης¹³⁹.

117. Όσον αφορά την απαγόρευση να εκτεθεί ο ενδιαφερόμενος σε μη δίκαιη δίκη, κατά παράβαση του άρθρου 47 του Χάρτη, λόγω συστημικών πλημμελειών, το Δικαστήριο επί του παρόντος έχει επιβάλει την απαγόρευση αυτή μόνο σε ενδοευρωπαϊκό επίπεδο, τούτο δε αποκλειστικά στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης¹⁴⁰. Εντούτοις, όπως επισήμανα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Minister for Justice and Equality¹⁴¹, το ΕΔΔΑ απαγορεύει στα συμβαλλόμενα κράτη να απελάσουν πρόσωπο το οποίο διατρέχει, στη χώρα προορισμού, πραγματικό κίνδυνο να στερηθεί κατάφωρα τη δικαστική προστασία, κατά παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ¹⁴². Επομένως, φρονώ ότι το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 47 του Χάρτη εκτείνεται εξίσου και στην περίπτωση κατά την οποία οποιοσδήποτε, ανεξαρτήτως ιθαγένειας¹⁴³, περιέρχεται σε μια τέτοια κατάσταση αρνησιδικίας εντός τρίτου κράτους, εφόσον η κατάστασή του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Χάρτη. Αυτό συμβαίνει επειδή το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη προβλέπει ότι τα δικαιώματα του Χάρτη τα οποία αντιστοιχούν στα δικαιώματα της ΕΣΔΑ πρέπει να ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο, παρέχοντας στην Ένωση τη διακριτική ευχέρεια να παράσχει υψηλότερο επίπεδο προστασίας. Με άλλα λόγια, εφόσον το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ απαγορεύει την απέλαση όταν ένα πρόσωπο διατρέχει κίνδυνο κατάφωρης στερήσεως δικαστικής προστασίας, το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη.

137 Απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 19ης Απριλίου 2016, Holship Norge AS κατά Norsk Transportarbeiderforbund, E-14/15, EFTA Ct. Rep., σκέψη 123.

138 Βλ. επεξηγήσεις του άρθρου 19, παράγραφος 2, του Χάρτη (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17).

139 Διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Peter Schotthöfer & Florian Steiner (C-473/15, EU:C:2017:633). Το διατακτικό της διατάξεως αυτής αναφέρει την έννοια του πολίτη, αλλά δεν ισχύει το ίδιο όσον αφορά τις σκέψεις στις οποίες παρατίθενται οι νομικές αρχές που απορρέουν από το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη. Βλ., ιδίως, σκέψεις 22, 24 και 26. Η σκέψη 24 αναφέρεται σε ένα «πρόσωπο» παρά σε έναν πολίτη. Όσον αφορά την επαναπροώθηση και το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, βλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2019, Μ κ.λπ. (Ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα) (C-391/16, C-77/17 και C-78/17, EU:C:2019:403, σκέψη 95).

140 Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

141 C-216/18 PPU (EU:C:2018:517, σημείο 66).

142 Απόφαση του ΕΔΔΑ της 17ης Ιανουαρίου 2012, Othman (Abu Qatada) κατά Ηνωμένου Βασιλείου, (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, § 258).

143 Επισημαίνω ότι ούτε η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας που προβλέπεται στο άρθρο 4 της Συμφωνίας ΕΟΧ ή στο άρθρο 18 ΣΛΕΕ περιορίζεται, αντιστοίχως στους πολίτες κρατών του ΕΟΧ ή στους πολίτες της Ένωσης, ούτε το άρθρο 21, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, έχει διαμορφώνεται κατ' αυτόν τον τρόπο. Κάθε διάκριση απαγορεύεται από το πεδίο εφαρμογής των αντίστοιχων πράξεων.

118. Η περίπτωση του I. N. εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Χάρτη με δύο τρόπους. Πρώτον, σύμφωνα τόσο με το δίκαιο του ΕΟΧ όσο και με το δίκαιο των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, οι παρεκκλίσεις από την ελεύθερη κυκλοφορία υπόκεινται στην τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων¹⁴⁴. Δεύτερον, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεσμεύεται από την αμοιβαία εμπιστοσύνη σύμφωνα με τον κανονισμό Δουβλίνο II, όλες οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού Δουβλίνο III, όπως το άρθρο 3, παράγραφος 1, και η (σιωπηρή) απαγόρευση πολλαπλών αιτήσεων ασύλου πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο σύμφωνο προς τον Χάρτη¹⁴⁵.

V. Τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και οι απαντήσεις στα προδικαστικά ερωτήματα

119. Στα προδικαστικά ερωτήματα δόθηκαν απαντήσεις, όπως εκτίθενται στα σημεία 7 έως 9 των παρουσών προτάσεων, βάσει των νομικών αρχών που παρατίθενται στο τμήμα IV ανωτέρω και των ακόλουθων σημαντικών πραγματικών περιστατικών.

120. Οι όροι που χρησιμοποιούνται στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα υποδηλώνουν ότι η Ισλανδία ζήτησε την επιστροφή του I. N. «για την κίνηση διαδικασίας για την οποία ζητείται η έκδοση». Ωστόσο, με τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που ετέθησαν στην Ισλανδία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση διευκρινίστηκε ότι η διακοίνωση της πρεσβείας της Ισλανδίας στο Βερολίνο της 24ης Ιουλίου 2019 δεν περιείχε κάποιο ειδικό για τον σκοπό αυτό αίτημα (σημείο 53 των παρουσών προτάσεων). Επιπλέον, ο εκπρόσωπος της Ισλανδίας δήλωσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η Κροατία ήταν υποχρεωμένη να του προσκομίσει τα έγγραφα που έχει στην κατοχή της, προκειμένου αυτά να διαβιβασθούν σε ανεξάρτητο εισαγγελέα στην Ισλανδία, ο οποίος στη συνέχεια θα εξετάσει το ενδεχόμενο να κινήσει ποινική δίωξη κατά του I. N. στην Ισλανδία (σημείο 50 των παρουσών προτάσεων). Ωστόσο, στη δικογραφία δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αναφέρει επακριβώς πότε και αν πράγματι η Ισλανδία υπέβαλε το αίτημα αυτό στην Κροατία.

121. Ούτε έγινε οιαδήποτε αναφορά σχετικά με το αν η διαφορά μεταξύ της Κροατίας και της Ισλανδίας έχει παραπεμφθεί στη μεικτή επιτροπή που συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 3 της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τα κριτήρια και τους μηχανισμούς καθορισμού του κράτους που είναι αρμόδιο για την εξέταση αίτησης παροχής ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος ή στην Ισλανδία ή στη Νορβηγία¹⁴⁶.

122. Επομένως, θα ήταν πρόωρο, κατά την άποψη μου, το Δικαστήριο να δώσει καταφατική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα και να υποχρεώσει την Κροατία να λάβει ενεργά μέτρα προκειμένου να προβεί στην παράδοση του I. N. βάσει της συμφωνίας περί της διαδικασίας παραδόσεως¹⁴⁷. Αν η Ισλανδία εκδώσει ένταλμα σύλληψης¹⁴⁸, θα εναπόκειται στο αρμόδιο κροατικό δικαστήριο, βάσει όλων των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, να κρίνει κατά πόσο η πρόταση της Ισλανδίας παρέχει εγγύηση για την αποφυγή της ατιμωρησίας, εγγύηση αντίστοιχη της εκδόσεως η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της αποφάσεως Petruhhn (σημεία 99 έως 100 των παρουσών προτάσεων). Υπό τις συνθήκες αυτές, οι παρατηρήσεις μου σχετικά με τη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως περιορίζονται

¹⁴⁴ Βλ., αντιστοίχως, απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΖΕΣ της 19ης Απριλίου 2016, *Holship Norge AS κατά Norsk Transportarbeiderforbund*, E-14/15, EFTA Ct. Rep., σκέψη 123, και απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, *Global Starnet* (C-322/16, EU:C:2017:985, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁴⁵ Απόφαση της 19ης Μαρτίου 2019, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, σκέψη 78). Δεδομένου ότι ο I. N. δεν είναι πολίτης της Ένωσης και η απόφαση-πλαίσιο για το ΕΕΣ, βλ. σημείο 34 των παρουσών προτάσεων, εν προκειμένω δεν έχει εφαρμογή, η βάση για την εφαρμογή του Χάρτη στην απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhn* (C-182/15, EU:C:2016:630), δεν μπορεί να εφαρμοσθεί κατ' αναλογία στην υπόθεση της κύριας δίκης.

¹⁴⁶ Υποσημείωση 6 των παρουσών προτάσεων. Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2018, *E* (C-240/17, EU:C:2018:8). Το άρθρο 3 της συμφωνίας σύνδεσης Σένγκεν, υποσημείωση 4 των παρουσών προτάσεων, και η μεικτή επιτροπή την οποία συγκροτεί μπορεί επίσης να είναι συναφή.

¹⁴⁷ Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

¹⁴⁸ Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2018, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, σκέψη 55). Εκεί το Δικαστήριο θεώρησε σημαντικό το γεγονός ότι οι αρχές των κρατών μελών δεν εξέδωσαν ποτέ ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

στη διαπίστωση ότι, εκ πρώτης όψεως, τέτοια εγγύηση παρέχεται και, σε αντίθεση με τις απόψεις της Νορβηγίας (σημεία 57 έως 59 των παρουσών προτάσεων), δεν αμβλύνεται λόγω ελλείψεως ρητής αναφοράς στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, δεδομένου ότι η αυστηρότητα του μηχανισμού που θεσπίστηκε με τη συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από άλλες διατάξεις¹⁴⁹.

123. Συγχρόνως, η απάντησή μου στο δεύτερο ερώτημα ουδόλως επιτρέπει στα κροατικά δικαστήρια να ενεργήσουν κατά τρόπο που αντίκειται στην απόφαση της Ισλανδίας της 11ης Ιουνίου 2015 να χορηγήσει άσυλο στον I. N. (μολονότι οποιαδήποτε αξιολόγηση από τα κροατικά δικαστήρια των συνθηκών στη Ρωσία θα γίνει με βάση τις τρέχουσες συνθήκες και όχι εκείνες που επικρατούσαν το 2015) λόγω της υποχρέωσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ της Ισλανδίας και της Κροατίας που απορρέει από τη συμμετοχή τους στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου και ειδικότερα στον κανονισμό Δουβλίνο III¹⁵⁰.

VI. Πρόταση

124. Κατά συνέπεια, προτείνω να δοθούν στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Vrhovni sud (Ανώτατο Δικαστήριο, Κροατία) οι εξής απαντήσεις:

- «1. Υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, τα άρθρα 4 και 36 της Συμφωνίας ΕΟΧ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποφαινεται επί αιτήσεως για έκδοση, σε τρίτο κράτος, υπηκόου κράτους το οποίο δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά συνδεδεμένο κράτος Σένγκεν, υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά με την αίτηση εκδόσεως το εν λόγω συνδεδεμένο κράτος Σένγκεν. Το κράτος μέλος αυτό υποχρεούται, επιπλέον, να διαβιβάσει στο ως άνω συνδεδεμένο κράτος Σένγκεν κάθε στοιχείο που έχει στην κατοχή του, το οποίο θα μπορούσε να βοηθήσει το εν λόγω κράτος να αποφασίσει αν θα ασκήσει δίωξη κατά του υπηκόου αυτού και αν θα ζητήσει την παράδοσή του. Περαιτέρω, λόγω της υποχρέωσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης που είναι εγγενής στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, περιλαμβανομένου του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, οι αρχές του ως άνω κράτους μέλους, περιλαμβανομένων των δικαστηρίων του, απαγορεύεται να ενεργούν κατά τρόπο που αντίκειται σε απόφαση περί χορηγήσεως ασύλου που έχει εκδοθεί πριν από την κτήση της ιθαγένειας του εν λόγω συνδεδεμένου κράτους Σένγκεν. Τούτο ισχύει αναφορικά με την εκτίμηση του κινδύνου, που τυχόν υφίσταται κατά τον χρόνο διεξαγωγής της σχετικής διαδικασίας στο ως άνω κράτος μέλος, να εκτεθεί ο υπήκοος του συνδεδεμένου κράτους Σένγκεν σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και σε κατάφωρη αρνησιδικία σε περίπτωση εκδόσεώς του σε τρίτο κράτος.
2. Εφόσον το συνδεδεμένο κράτος Σένγκεν δεν έχει ακόμη υποβάλει αίτηση εκδόσεως, το οικείο κράτος μέλος δεν υποχρεούται να προβεί στην παράδοση του πολίτη του συνδεδεμένου κράτους Σένγκεν δυνάμει της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη διαδικασία παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ισλανδίας και Νορβηγίας. Εάν υποβληθεί αίτηση εκδόσεως, εναπόκειται στα δικαστήρια του κράτους μέλους αυτού να καθορίσουν αν, εν πάση περιπτώσει, η αίτηση εκδόσεως παρέχει εγγυήσεις για την αποτροπή της ατιμωρησίας αντίστοιχες

¹⁴⁹ Παραδείγματος χάριν, η πρώτη, η τρίτη και η όγδοη αιτιολογική σκέψη, το άρθρο 1 και οι περιορισμένοι λόγοι για τους οποίους το άρθρο 4 δεν προβλέπει εκτέλεση, καθώς και η ομοιότητα με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης. Βλ. συμφωνία περί της διαδικασίας παραδόσεως, υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

¹⁵⁰ Βλ. υποσημείωση 6 των παρουσών προτάσεων.

προς εκείνες που παρέχει η έκδοση σε τρίτο κράτος, εξακολουθώντας να υπέχουν την υποχρέωση να ενεργήσουν κατά τρόπο που συνάδει με την προγενέστερη χορήγηση ασύλου από το συνδεδεμένο κράτος Σένγκεν.»